

FLYING TEAM AGAINST VIOLENCE ŞİDDETE KARŞI UÇAN EKİP

**Namusa dayalı Şiddet, Zorla Evlendirme ve Terk Edilmeye
karşı M¼cadele**

**Kıbrıs, Almanya, Hollanda, İsveç ve T¼rkiye'de politika, örnek uygulamalar
ve başarı fakt¼rleri**

Özet

KOLOFON

Opmerking [C1]: I didn't understand..

Yayımlayan: "Flying Team against Violence/ Şiddete karşı Uçan Ekip", aşağıdaki kurumların işbirliği projesidir:

- ALMAeuropa (İsveç)
- Bağımsız Kadın Derneği (Autonomous Women's' Association) (Türkiye)
- Foundation Welsaen (Hollanda)
- Foundation Kezban (Hollanda)
- Mediterranean Institute of Gender Studies (MIGS) (Kıbrıs)
- MOVISIE (Hollanda)
- Papatya/Türkisch-Deutscher Frauenverein (Almanya)

Yazar: MOVISIE

Yardımcı yazarlar: Şiddete karşı uçan ekip proje kuruluşları

Editör: Emilin Lap Vertalingen

Düzenleme: Suggestie & Illusie

Bu Avrupa Birliği rapor özeti (Ağustos 2012'den itibaren) Hollandaca, İsveççe, Almanca ve Türkçe olarak mevcuttur ve partner organizasyonlarının her birinin web sitesinden indirilebilir.

MOVISIE, Utrecht, Haziran 2012

Finansman: Daphne Funding, Avrupa Komisyonu

Yasal uyarı: Bu yayın Avrupa Komisyonu the Daphne III Programının mali desteğiyle üretilmiştir. Bu yayının içeriği yalnız MOVISIE'nin sorumluluğu olup, Avrupa Komisyonunun görüşlerini hiçbir şekilde yansıtmıyor.

İçerik

Bölüm 1: Giriş	1
1.1. Zarar veren geleneksel uygulamalar.....	1
1.2. Halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının rolü	2
1.3. 'Şiddete karşı Uçan Ekip' projesi	2
1.4. Rapor yapısı.....	4
Bölüm 2: Tanımlar.....	5
2.1. Tanımların önemi	5
2.2. Farklılıklar ve benzerlikler	5
2.3. Tanımların bir seçimi	7
Bölüm 3: Devlet politikası ve uygulama: deneyimler ve teşvikler	10
3.1. Benzerlikler ve farklılıklar.....	10
3.2. Partner ülkelerde politika ve icraat	13
Bölüm 4: Örnek uygulamalarının başarı faktörleri.....	19
4.1. Örnek uygulamalar için temel şartlar	19
4.2. Örnek uygulamalar için başarı faktörleri	21
Bölüm 5: Beş örnek uygulama	25
5.1. Son beş.....	25
5.2. Beş örnek uygulama	26
Bölüm 6: Sonuç ve öneriler	39
6.1. Sonuçlar	39
6.2. Öneriler	41
Adres listesi	44

Bölüm 1

Giriş

1.1. Zarar veren geleneksel uygulamalar

Avrupa'da birçok erkek, kadın, erkek çocuğu ve kız çocuğu namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirme mağduru veya mağdur olma tehlikesini yaşıyor. Bu kişiler çoğu kez -ancak sadece değil- örneğin Türk, Fas, Irak, İran, Afgan veya Somali toplulukları gibi göçmen ve ilticacı gruplara mensup olmaktadır. Bu belirli grup ayrıca kendi (veya ebeveynlerin) geldikleri ve zorla evlendirildikleri veya başka durumlarda ebeveynlerin bu kişilerin daha katı ve geleneksel eğitim görmelerini istedikleri ülkelerde terk edilme tehlikesini yaşıyor.

Kadınlar, kız ve erkek çocuklar, lezbiyen (kadın eşcinsel), gey (erkek eşcinsel), biseksüel veya transseksüellere karşı şiddet ve baskı çoğu kez mağduru kendi ailesi ve topluluğu içerisinde başlıyor. Bu durum erkek, kadın ve cinsellik rolleri hakkında tutucu geleneklerle ataerkil düşünelere dayanmaktadır.

Ahlaki çerçeve içerisinde bireyler kendi eşini seçme veya nasıl yaşamak istediklerine karar vermeye ilişkin kendi kendini yönetmeye pek sahip değiller. Ayrıca şiddete maruz kalma veya aileden kovulma tehlikesini yaşarlar. Üstelik bazen aile fertleri toplumun sosyal baskısından dolayı şiddet kullanmak için kendilerini mecbur hissederler; nitekim bireysel aile fertlerinin 'namuslu' davranışlarını garantilemek ve kontrol altında tutmakta başarısız olduklarında sosyal dışlanmayla karşılaşır.

Namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk edilmeye mücadele için profesyonel kişilerin uygun eğitim görmüş olmaları ve mağdurlar için yeterince sığınma ve sosyal hizmetlerin olması ve etkili bir kovuşturma olması çok önemli. Ayrıca aile sistemi ve topluluk içerisindeki düşünce ve davranışlarda bir değişim gerçekleştirmek, baskı düzgülerin tartışılıp reddetmek ve kız çocuklarla kadınları (erkek çocuklar ve erkekleri) baskı ve şiddet mağduru yapan ve insan haklarının ihlalini gerçekleştiren davranış ve geleneklerin yok edilmesini garantilemek için de aynı derecede önemlidir. Güçlendirme ve direnme gücü için gereçler gerekiyor. Bunlar, hem bireylerin ailelerine karşı gelmeleri hem de ebeveynlerin toplum baskısına direnmesi için gerekiyor.

Son olarak, namus, zorla evlendirme ve/veya terk edilmeye ilişkin sorunlar sıkça uluslararası bir unsura sahiptir. Nitekim birçok göçmen aile diasporada yaşamakta ve halen kendi ülkelerindeki akraba ve topluluklarla sıkı ilişki halindedir. Bunun için bu konuya uluslararası faaliyet gerekir.

1.2. Halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının rolü

Gerçek ve kalıcı değişim resmi yardım sistemleri ve toplulukların etkileşiminden ileri gelmektedir, ancak aile sisteminin davranış ve zihniyetinin temelden değişimi ilgili topluluklardan gelmesi gerekir. Ve bu gerçekleşiyor! Birçok halk kuruluşu, kadın kuruluşu ve sivil toplum kuruluşu namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk edilmeye mücadele ve bunları önlemek için başarılı bir şekilde çalışıyor. Hedef kitlelerini şiddet ve baskıdan korumak ve kendi kendilerini koruyabilmeleri için güçlendirmeyi ve desteklemeyi hedeflemekteler. Ayrıca mağdurlara destek vermede önemli bir rol oynamaktalar. Birçok mağdur sosyal hizmeti veya başka kurumu aramada isteksiz, zira çoğu kez anlaşılmadıklarını veya yetersiz destek gördüklerini hissetmektedir. Mağdurlar halk kuruluşlarındaki gönüllüleri daha anlayışlı bulup, onlarla daha kolay konuşabilmekteler. Ayrıca gönüllüler (göçmen kökenli ve kültürlerarası arabulucu kişilerle birlikte) sosyal hizmet ve diğerleri arasında aracı olarak önemli bir rol oynayabilir. Birçok Avrupa ülkesinde pek çok halk kuruluşu ve (kadın) sivil toplum kuruluşu namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk edilmeye mücadelede çeşitli faaliyet düzenlemektedir. Halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları başlıca gönüllülerle çalışıyor ve çok az, geçici ve nadir olarak finanse ediliyorlar. Bu durum uzun dönem ve yapısal yaklaşımlar düzenlemek için çok az olanak sağlamaktadır; örneğin (yeni) gönüllülerin desteği ve eğitimi; örnek uygulamalarını, araçlarını ve bulgularını tanımlayıp yayımlamak; özellikle Avrupa seviyesinde sonuçların, deneyimlerin ve soruların benzer kuruluşlarla alışverişi gibi. Böylece birçok bilgi ve pratik deneyimi yok olmuş durumda. Sonuç olarak, yeni kuruluşlar sıfırdan başlaması gerekmektedir. Bu da sürekli deneyim, enerji, zaman ve para kaybı demektir.

1.3. 'Şiddete karşı uçan ekip' Avrupa projesi

2011 yılı Ocak ayında MOVISIE ve Hollanda'dan Welsaen ve Kezban vakıfları "Şiddete karşı Uçan Ekip, namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk edilmeye mücadele" Avrupa projesini başlattı. Aşağıdaki partnerler bunlara katıldı: ALMAeuropa (İsveç), Akdeniz Cinsiyet Bilimleri Enstitüsü (Kıbrıs) ve Papatya/Türk Alman kadın derneği (Almanya). Proje Avrupa partnerlerinden başka Avrupa'da büyük bir göçmen grubunun yurdu olan Türkiye'de yardımcı bir partneri kendine bağladı. 2012 yılına kadar Türk partneri Kalkınma Atölyesi'ydi. Yeni Türk partnerimiz olan Bağımsız Kadın Derneği ise resmi olarak 2012 yılı Şubat ayında katıldı. Proje Avrupa Komisyonu Daphe funding tarafından finanse edilmektedir.

'Şiddete karşı uçan Ekip' namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk edilme gibi zarar veren geleneksel uygulamaların yasaklanmasını hedefleyen halk kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerini teşvik etmektedir. Ana hedef ise bu kuruluşların yaptıkları çalışmalara desteğin ve ilginin çoğaltılmasıdır. Çalışmaları son derece değerli ancak çoğu zaman takdir görmemektedir. Bunun yanı sıra proje diğer ilgili kuruluşları, birbirinden bir şeyler öğrenmek, çalışma yöntemleri geliştirmek ve katılım güçleri tarafından pozisyonlarını güçlendirmek için uluslararası ağda birleştirmeyi hedeflemektedir. Projenin ek bir hedefi ise ilgili tarafları, politika belirleyici kişiler ve siyasetçileri halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları hakkında bilgilendirmektir. Projenin sonunda halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirmeye karşı başarılı ve kalıcı yaklaşımına ilişkin önerileri bölgesel, ulusal politikayla Avrupa politikasını ve politika belirleyici kişilere sunulacaktır.

'Şiddete karşı Uçan Ekip' halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarından örnek uygulamaları bir araya getirmekte. 'Zeminden yukarı doğru' çalışma, göçmen ve ilticacı toplumlarda içerisinde yapılan değişimler, halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının bu değişimleri başarabilme çalışmaları, ve halk kuruluşlarının ve resmi yardım sistemlerinin birlikte çalışmaları vurgulanmaktadır.

Proje için her bir Uçan Ekip partnerinden kendi ülkelerindeki durum hakkında bir 'ulusal rapor' yazmaları istendi. Raporlar hem proje ülkelerinden çeşitli örnek uygulamaların tanımı hem de başarı faktörlerin dökümünü içermektedir. Bilinçlendirici faaliyetler ve toplumdaki zarar veren geleneksel uygulamalara karşı çıkan faaliyetler veya (grup baskısı) baskı ve şiddete karşı savunma ve güçlendirmeyi arttırmayı hedeflemek en önemli odak noktasıdır. Partnerler raporlarda ayrıca namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme, terk ve göç hakkında ülkelerindeki siyasi ortam dahil olmak üzere ulusal tartışma ve politikanın bir izlenimini düzenlemişlerdir. Raporlardaki bulgular proje partnerlerinin (çalışmaya bağlı) tecrübeleri, halk kuruluşlarının söyleşileri ve büro araştırmalarına dayanmakta. Tüm ulusal raporlar proje ülkelerinin kendi dilinde yazılmış (Kıbrıs'ın raporu İngilizce) olup, partnerlerin web sitelerinde yayınlanmıştır.

Önünüzdeki 'Avrupa Raporu' beş ülke raporunun bir özetidir.

Projenin bulgularını geniş çapta paylaşmak için her bir ülkeden beş örnek uygulamanın ve başarı faktörlerinin listesinin bulunduğu bir araç takımı düzenlenmiştir. 'Uçan Ekip' araç takımını 2012 yılının ortasında her katılımcı ülkede yapılacak olan ulusal toplantıda (Türkiye hariç) sunacaktır. 'Uçan Ekip' her ülkeden bir olmak üzere halk kuruluşların ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinden oluşmaktadır. Halk kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve ilgili taraflar, politika belirleyici kişiler ve siyasetçiler katılmak için davet edilecekler.

1.4. Rapor yapısı

İkinci bölümde 'namusa dayalı şiddet', 'zorla evlendirme' ve 'terk' tanımları ve tanımların net olmasının önemi tartışılmakta. Proje partnerleri katılımcı ülkelerin tümünün farklı kavram ve tanım kullandıklarını tespit etmiştir.

3. bölümde katılımcı ülkelerdeki siyasi ortam dahil olmak üzere namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme, terk ve göçe ilişkin ulusal tartışma ve politika özetlenmektedir.

4. bölümde şartlar ve başarı faktörleri belirtilmiştir. Şartlar ve başarı faktörleri halk kuruluşlarında ve sivil toplum kuruluşlarında çalışan kişilerle söyleşilere dayalıdır. Çeşitli ülkelerdeki sosyal ve siyasi bağlam arasında farklılıklar olmasına rağmen yanıtlar çok benzerdi.

5. bölümde her katılımcı ülkeden bir olmak üzere beş örnek uygulamanın tanımı sunulmakta. Örnek uygulamanın üçü eğitim bilinçlendirilmesi üzerinde odaklanma projelerini belirtmektedir; ikisi ise yaşam tarzlarını tasvip etmeyen ailelerden dolayı tehlikede bulunan özellikle genç kişileri konu alan projeleri belirtmekte. Biri ise direkt kız çocukları ve genç kadınlarla ilgili. Diğer ise lezbiyen, gey, biseksüel ve transseksüellerle ilgili.

Son olarak, son bölümde sonuç ve öneriler sunulmakta. Öneriler özellikle halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları, ulusal politika belirleyici kişiler ve diğer ilgili taraflar ve Avrupalı politika belirleyici kişiler için belirtilmiştir.

Bölüm 2

Tanımlar

Namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk edilme katılımcı ülkelerde ürkütücü konular. Ancak tanımlar; bu değişik dillerde ve her bir ülkenin değişik siyasi ve sosyal bağlamında aynı anlama geliyor mu? Gerçekte tanımlar ve görüşlerin farklı olduğu ve bazı ülkelerde spesifik tanımların hiç olmadığı ortaya çıkıyor. Oysa ki bu durum otomatikman bu tür şiddete karşı politikaların olmadığı anlamına gelmiyor. Bundan başka bazı devletlerin kendi ülkelerindeki halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarından farklı tanımlar kullandıkları görülmekte.

2.1. Tanımların önemi

Birçok bakımdan belirgin tanımlarla çalışmak önemlidir. Tanımların açık olması hem şiddetin farklı çeşitlerinin tespiti hem de tanınması için çok önemlidir.

Namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk edilmeye mücadelenin en önemli engeli ise şiddetin spesifik unsurlarını önemsememek veya inkar etmekten ileri gelmektedir. Öncelikle sadece bir kişinin olumsuz etkisi (ve tehlikesi) söz konusu değil. Bu kişinin tüm sosyal çevresi söz konusudur. Bunun başında sorunun geri planda olan hususları vardır: tutucu cinsiyet rollere bağlı kalma inancı ve grup üyelerinin cinselliğinin kontrol altında tutma isteği. Herkes katı şekilde kalıplaşmış ve cinsiyet ayrımcılığı içeren cinsel normlara uymak zorunda.

İnkâr ve önemseme devletlerin etkili politika geliştirmelerini (geliştirme gereksinimi) önlemektedir. Ayrıca mağdurlar, failer veya seyircilerin şiddet hakkında konuşup tartışmalarını ve (toplu) çözüm ve strateji üretmelerini imkansız kılmakta.

Özetle, belirgin tanımlar şiddetin kapsamını ve özünü inceleyebilmek, politika geliştirebilmek ve devamında bu politikayı izlemek, değerlendirmek ve düzeltmek için gereklidir.

2.2. Farklılıklar ve benzerlikler

Cinsiyet ve insan haklarına ilişkin görüş

Ülke ve devletlerdeki yaklaşım ve konuşmalar çoğu kez halk kuruluşları ve kadın kuruluşlarının görüşlerinden farklıdır. Katılımcı birçok devlet (İsveç hariç) cinsiyet ve insan haklarına ilişkin belirgin görüş benimsemiş değil.

Ayrıca analizlerinde şiddetin kaynağı, ataerkil yapıları, cinsiyet eşitsizliği ve cinsel farklılıkların hoş görülmemesini dikkate almamaktalar. Oysaki birçok halk kuruluşu ve sivil toplum kuruluşu için başarı ve kalıcı çözümlere ulaşmanın tek bir yolu cinsiyet ve insan haklarına (bireysel haklara) ilişkin eşit görüşlerden başlar.

Namusa dayalı şiddet

Kıbrıs'ta 'namusa dayalı şiddet' bu kavram altında kaydedilmiş değildir. 'Namus' adına yapılan suçlar sınıflandırılmamış olup, bu konuyla alakalı kişiler namusa dayalı şiddet kavramını kullanmamaktalar. Çoğu namusa dayalı şiddet vakaları aile içi şiddet vakaları gibi muamele görür. Ülkeler aşağıda belirtilecek kavramları kullanmakta: aile içi şiddet, kadınlara karşı şiddet, çocuk istismarı, cinsel istismar, tecavüz ve bazen insan ticareti. Muhtemelen bu zarar verici geleneksel uygulamaların spesifik biçimi hakkında verilerin bulunmaması ana neden teşkil ediyor. Türkiye'de 'namusa dayalı şiddet' kavramı birçok feminist kadın kuruluşu tarafından reddedilmekte, zira 'namus' kelimesinin sıkça toplum ve yargıçlar tarafından adam öldürme ve şiddet için 'izin' veya 'özür' olarak kullanıldığını gözlemlemekteler. Türkiye'de devlet haksız fiil "veya" töre cinayetleri kavramları kullanmakta, fakat bu sadece ve sıkça Kürt toplumları içerisinde olan şiddet içindir. İsveç, Almanya ve Hollanda'da namusa dayalı şiddet kavramının kullanımı gayet yaygındır. Kuruluşlar stratejik olarak ya siyasi maksat ya da ilgili hedef kitlelerine ulaşmak için tercih ettikleri kavramı seçiyor. Örneğin önlem alanında çoğu kez kullanılan kelime 'aile içi şiddet' olup, ancak politika alanında ise 'namusa dayalı şiddet' kavramı kullanılmaktadır. Uçan Ekibin İsveç partneri ise 'aile içi şiddet'e nazaran 'namusa dayalı şiddet' kavramını son derece tercih etmektedir. Nitekim cinsiyet eşitliğiyle otomatikman cinsel farklılıkların kabul edilmesine varılmıyor (LGBT kabulü).

Proje partner organizasyonları arasında sıkça oluşan tartışma terminoloji hakkındaydı. Kuzey Avrupa ülkelerinde (İsveç, Hollanda ve Almanya) 'namusa dayalı şiddet' kavramı yaygın olup, bu kavram çeşitli halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları tarafından aktif şekilde desteklenmektedir. Buna rağmen Hollanda ve Almanya'da bazı gruplar bu kavramı tasvip etmemektedir, zira bu Avrupa toplumunda göçmen ve ilticacıların zaten var olan olumsuz damgalamalarından kaynaklanmaktadır. Halbuki sorunlar diğer kapalı ve katı tutucu topluluklarda da tanımlanıp tartışılmıyor (örneğin Ortodoks Hıristiyan veya Roman ve Sinti topluluklarında). Türkiye'de bilhassa feminist kuruluşlar kavrama karşı çıkmaktadır. Bunlara göre şiddetin 'namus' ile hiçbir alakası yok. Bundan dolayı bu şiddet yasal olarak meşrulaşması için kullanılmamalı. Kadınların sosyal, ekonomik ve siyasi eşitsizliğine karşı mücadelenin özellikle vurgulanması için 'kadına karşı şiddet' veya 'zarar veren geleneksel uygulamalar' gibi kavramları tercih etmekte. Kıbrıs'ta kuruluşlar tarafından 'namusa dayalı şiddet' kavramına nazaran 'aile içi şiddet' ve 'kadına karşı şiddet' kavramlarının kullanılması daha yaygındır. Buna rağmen bunun kullanımına pek karşı gelinmiyor. Bunun için Kıbrıs Uçan Ekip proje partnerinin önerilerinden biri ise devletin namusa dayalı şiddet tanımını belirgin kılmasıdır.

Zorla evlendirme

'Zorla evlendirme' kavramı her katılımcı ülkede farklıdır. Kavramın tanımı benzer olmasına rağmen (evlenmeye zorlama) bunun anlayışı ve soruna bakışı farklı olabiliyor. Kıbrıs'ta zorla evlendirmeler genelde örneğin anlaşmalı evlilikleri kapsamakta (istek veya istek dışı olabilir) ve oturma izni almak için siyasi veya sahte evlilikler olarak algılanmaktadır. Bazen zorla evlendirme mevzuu insan ticaretiyle bağlantılıdır. Hollanda, Almanya ve İsveç'te zorla evlendirmenin özelliği 'zorlama'dır. Her ülkede anlaşmalı (görücü usulü) evlilik ve zorla evlendirme arasındaki farkı belirtmek için zorla evlendirmeyi objektif olarak tanımlamaya veya işlevsel kılmaya ilişkin tartışma sürmektedir. Türkiye'de zorla evlenmeye genelde genç yaşta evlilik veya çocuk evlilikleri ve dini evlilikler dahildir (genelde eşler arasında büyük yaş farkı söz konusu). Ekonomik, sosyal ve geleneksel nedenler (namus dahil) bu yaygın uygulamaların zeminini oluşturmaktadır.

Terk

Hollanda hariç pek fazla ülke 'terk' kavramını resmi bir fenomen olarak kullanmamakta. Ancak Uçan Ekip projesine katılan ülkeler, yani partnerler göçmen topluluklar içerisinde sorunun var oluşunu kabul etmektedir. Hollanda'da terk, namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirme gibi aile içi şiddet türü olarak görülmekte. Almanya'da 'terk' kelimesi yaygın olarak kullanılmaktadır. Spesifik olarak göçmen kökenli kızların, kızların davranışını kontrol altında tutulması için anavatanlarına (veya ebeveynlerinin anavatanlarına) geri gönderildikleri veya ebeveynleri tarafından geri gönderileceklerine ilişkin tehdit edildiği bağlamda kullanılmakta. Kavram namusa dayalı şiddet ve/veya zorla evlenmeyle bağlantılıdır. Türk bağlamda 'terk' kavramı yenidir, ancak burada çalışmak için (yurtdışına veya ülkenin başka bir tarafına giden) ve devamında ailesine para göndermeyen eşler tarafından geride bırakılan Türk kadınlarının durumuyla büyük benzerlik var. Kadınlar kendilerini terk edilmiş hissederler, zira ekonomik açıdan eşlerine bağılırlar. Sosyal baskıdan dolayı boşanmak ve başka bir erkekle evlenmek neredeyse imkânsızdır.

Avrupa bağlamı ve Türk deneyimi arasındaki ana fark ise kadın ve çocukların yasal durumudur. Avrupa bağlamında kadın ve çocukların kendi başlarına Avrupa'ya gelmelerini önleyen bağımlı ikamet durumu sorunun büyük kısmını oluşturmaktadır. Türk durumunda ise sorunlar genelde kadınların ekonomik bağımlılığı ve boşanmanın (sosyal ve yasal) zorunluluklarından oluşmaktadır.

Sorunun benzerliği ise belirli bir durumda istek dışı zorunlu yaşamaktır.

2.3. Tanımların bir seçimi

Aşağıda tüm farklı kavramlarına ilişkin Şiddete karşı Uçan Ekip projesine katılımcı partner ülkelerinin yaygın kullandığı tanımlara dayalı tanımlar sunmaktayız. Yukarıda belirtilen farklılıkları mümkün olduğunca içermek için namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk tanımları dışında kadınlara karşı şiddet ve aile içi şiddet tanımlarını dâhil ettik.

Kadınlara karşı şiddet

Kadınlara karşı şiddet, kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar veya eziyetle sonuçlanan veya muhtemelen sonuçlanacak her türlü cinsiyete dayalı şiddeti içermektedir, buna umumi veya özel yaşamında olsun olmasın bu tür eylemlerle tehdit, zorlama veya özgürlüğün kısıtlanması da dahildir. (UN Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme (CEDAW), 1979)

Aile içi şiddet

Aile içi şiddet, bir aile ferдинin başka bir aile ferdi tarafından fiziksel, cinsel veya ruhsal yaralanmasına neden olan herhangi bir eylem, ihmal veya davranışı içermektedir. Aile ferdi (eski) eş; ebeveyn; çocuklar ve/veya başka akraba ya da bu şahıslarla birlikte yaşayan herhangi bir şahıs olabilir. Aile içi şiddet örnekleri çocuk istismarı ve ihmali ve yaşlı istismarıdır. Aynı zamanda "Aile Şiddeti" olarak da bahsedilir. Ayrıca namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk de buna dahildir.

Namusa dayalı şiddet

Namusa dayalı şiddet ataerkil aile yapıları/ topluluklar/ toplumlar bağlamında yalnızca olmasa da özellikle ailenin namusunu taşıdıkları düşünülen kadınlara ve kızlara karşı yapılan ruhsal veya fiziksel ihlalleri kapsamaktadır. Erkek çocukları, lezbiyen, gey, biseksüel ve transcinseller de bilinen mağdurlardır. Şiddetin temeli kadınların cinselliğini kontrol altında tutmaya dair ataerkil istektir. Şiddet kadınların cinselliğini kontrol altında tutmaya ilişkin ataerkil istekten ileri gelmektedir. Müşterek düşünceler ve sosyal baskının önemli bir rolü var. Kadınlar çoğu zaman çocukların eğitimi için sorumlu tutulduklarında, aile namuslarının dedikodudan dolayı tehlikeye girdiğinde mağdur olurlar. Bundan dolayı da ailedeki diğer kadınlar da bazen şiddet ve baskıya katılırlar. Namus cinsiyet, güç ve cinsellik hakkındaki kültürel görüşlerden kaynaklanmaktadır. Bakirelik ve iffet hakkında güçlü inançlar var olurken, ailenin toplumdaki şerefi ve itibarı büyük ölçüde ailedeki kız çocukları ve kadınların gerçek veya sözde davranışlarına bağlıdır. Disiplin ve kontrol kıyafet seçimi, sosyal yaşam ve hareket özgürlüğü gibi günlük yaşamda sınırlamalardan eğitim, iş, evlilik ve boşanma gibi hayattaki önemli seçimleri etkilemeye kadar uzanır. En aşırı şekliyle katı kontrol şiddetle tehdit ve cinayet dahil olmak üzere fiilen şiddete yol açabilir.

Zorla evlendirme

Zorla evlendirme bir kız çocuğunu/kadını veya erkek çocuğunu/erkeği evlenmeye zorlama eylemidir. Ana kavram 'zorlamadır'. Sosyal ve psikolojik baskı şeklinde hafif zorlamadan fiziksel ve/veya psikolojik şiddetle tehdit ederek oğlunu veya kızını evlenmeye zorlayan değişken bir ölçü mevcuttur. İkna edenler genelde ebeveyn veya hem mağdurun ailesinden hem de seçilen eşin ailesinden oluşan başka akrabalarlardır.

Çocuk evliliği

Çocuk evliliği tarafların birinin 18 yaşından küçük olan bir evliliğidir (Almanya'da 16). Çocuk evliliğinden önceki sürede çocuk genelde, cezai zorlama dahil olmak üzere ciddi baskıya maruz kalmıştır. Bazı ülkelerde tanınmış cezai zorlamadan bahsedilmektedir.

Terk

Terk, bir ailenin veya kocanın bir veya birden çok aile ferdini yeni ülkelerine geri dönmelerini önlemek için elinden pasaportunu ve oturma iznini alıp anavatanına gönderdiği, veya orada uzun bir süre boyunca (genelde tatil esnasında) bıraktıkları durumdur. Bilinen birkaç neden vardır: mağdur davranışıyla 'aile namusunu' tehlikeye soktuğundan, kendisini büyük anne babanın veya başka akrabaların gözetimi altına koyarak, aile daha geleneksel ve daha katı yetiştirileceğini ummaktadır. Bazen eşlerini (ve/veya çocuklarını) anavatanında terk eden kocalar başka birisiyle evlenme sürecindedir.

Bölüm 3

Devlet politikası ve uygulama: deneyimler ve teşvikler

Projedeki tüm partner kuruluşları namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk edilme alanında çalışma yapan halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile olan büro arkasında araştırma ve söyleşiler aracılığıyla veriler biriktirdiler. Bazı partnerler ise politika belirleyici kişilere de sorular sordu.

En önemli soru şuydu: söz konusu konular hakkında siyasi ve sosyal tartışmalarının özü nedir ve bu sorunlara ilişkin neler yapılmaktadır?

Bu bölüm kısaca çeşitli AB üye ülkelerindeki namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilmeye ilişkin tartışma ve politikaları belirtmektedir. Beş katılımcı ülke arasındaki benzerlik ve farklılıklar, güncel eğilim, politika pratik karşılığı, halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının faaliyetler ve görüşlerini içermektedir.

İlk olarak yaklaşım ve siyasi ortam içerisindeki benzerlik ve farklılıkları ve daha sonra ilgili ülkelerdeki durum hakkında kısa bir tanım vereceğiz. Katılımcı ülkelerdeki durumun eksiksiz açıklaması şiddete karşı Uçan Ekip projesi partner kuruluşlarının web sitelerinde yayınlanacak olan ulusal raporlarda belirtilmiştir. Ulusal raporlar 2012 yılının sonunda İngilizce olarak online sunulacak.

3.1. Benzerlikler ve farklılıklar

Halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının ısrarlı çabaları sayesinde namusa dayalı şiddet ve zorunlu evlilik sorunu birçok partner ülkesinin kamu ve siyasi gündemindedir. Ancak ilgi (miktarı), sorunların tanımları ve eylem çeşitleri kavramlarında uluslararası çok fark var.

Damgalamak

Birçok ülkede damgalama eyleminin namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilme alanındaki politika, tartışma ve tanımlara ilişkin belirleyici bir etkisi var. Tüm halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları bir şekilde bu sorunları 'Müslüman konularına' dönüştürmeden ve mağdurları zor ve/veya zavallı ve/veya masraflı sakinlerle failleri ise geri kalmış vatandaşlar olarak damgalamaksızın kamu ve siyasette nasıl konuşmalı ve konuşmayı sürdürmeli sorusuyla mücadele etmektedir. Bunun için çeşitli ülkelerdeki sivil halk kuruluşları ve hükümetlerin farklı stratejileri var. Bazıları olumsuz damgalamayı önlemek için sadece aile içi şiddetten bahsetmekte. Diğerleri ise namusa dayalı şiddet, zorla evlendirmenin özel hususlarını açıkça tanımlamaya ve özel yaklaşımın gerekli olduğunu vurgulamaya önem vermektedir.

Hiç bir ülke damgalamayı tamamen önlemeyi başaramadı. Partner ülkelerin çoğunda namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilme batı Avrupa ülkelerinden olmayan göçmen ve ilticacılarla bağdaştırılmakla 'geri kalmış kültür' veya 'Müslüman uygulamaları' veya her ikisi yüklenmekte. Bu şekilde sorun yüzeysel şekilde 'analiz' edilip, tedbirler etkisiz kalabilir. Bu sorunun analizi erkek kadın rolleri, cinsiyet, ilişki/ evlilik, çocuklar hakkındaki tutucu fikirler ve kapalı küçük topluluklardaki sosyal baskıdan gelen zarar verici gelenekler dikkate alınmadan hiçbir zaman tam olmaz. Bu hususlar göz ardı edildiklerinde bu sorunlar iyi anlaşılmayıp halledilemez.

Namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme veya terk mağdurları için damgalama sorunlarını başkalarıyla paylaşmada korkuya neden olabilir. Bu durum da olası bireysel veya toplu çözümlerin azalmasına yol açar.

İsveç'te sorun özellikle sığınma evleri ve bakım kuruluşlarındadır. Geçenlerde bu taraflar zorla evlendirmenin bu 'hedef kitlesinde' oldukça yaygın olduğu ve bunun için bunu protesto veya reddetmek için bir nedenin olmadığını açıkça tartıştı. Bu kültür rölatizmin özel biçimi İsveç devlet politikasını reddetmekte. Kıbrıs ve Türkiye'de namus görüşü sosyal açıdan çok önemli. Batı Avrupa'da olduğu gibi sadece göçmen veya ilticacı özel gruplarına ait bir şey değil. Türkiye'de yıllar önce cinayet için bir gerekçe olarak 'namus' Fransa mevzuatında 'crime passionel' (eşin sadakatsizliğinden doğan cinayet) gibi ceza indirimine neden oluyordu. AB baskısı altında Türkiye'deki mevzuat değişti. Şu anda (geleneksel şiddet anlamına gelen "haksız fiil olarak tanımlanan) namusa dayalı şiddet daha ağır cezalandırılmaya neden olmakta. Sadece şiddetin tüm aile tarafından onaylanıp kararlaştırıldığına ilişkin delil olduğunda hüküm verilmekte. Türkiye'de damgalama çok spesifik: namusa dayalı şiddet Kürt topluluklarında sadece var olduğu söylenir; nerdeyse 'etnikleştirilmiş', sanki diğer Türk grupları bu tecrübeye sahip değiller gibi. Bu durum Türkiye'deki feminist kadın kuruluşları için 'namusa dayalı şiddet' kavramını 'kadınlara karşı şiddet' kavramına değiştirme nedenlerinden birini oluşturdu ve özellikle cinsiyet eşitliği ve kadınların (ekonomik) bağımsızlığına yönelmekte.

Kuzey Avrupa ülkelerinde halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının devlet politikasına etkisi oldukça başarılı, ancak son yıllarda özellikle medyada göç hakkında siyasi ve toplumsal tartışmalar daha 'sert' ve 'damgalayıcı' ve 'İslamafobik' oldu. Avrupa'daki mali kriz göçmen ve topluma uyum hakkındaki tartışmaları geri plana düşürdü. Şu anki kamu ve siyasi tartışma daha çok ekonomi, AB, avro, para ve iş olanaklarıyla ilgili.

Yaklaşım

Bazı ülkelerin önlem, bakım, sığınak ve ceza kanunu dahil olmak üzere namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilme hakkında kapsamlı ve uyumlu yaklaşımı var. Diğer ülkelerin ise sorun hakkında az veya hiç politikası yok. Halk kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının bu alandaki önemli hedeflerinden biri spesifik politikanın geliştirilmesi veya düzeltilmesidir.

Ayrıca toplumlarında bir değişim amaçlayan halk kuruluşlarını ve sivil toplum kuruluşlarını spesifik olarak desteklemeyi hedeflemekteler. Ancak tutucu göçmen halk kuruluşları bunlara

karşı geliyor. Hem İsveç hem de Hollanda'nın namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirmeye ilişkin olarak spesifik politikaları var. Hollanda politikası aile içi şiddet programına dahildir, ancak spesifik hedef ve faaliyetleri var. Aile içi şiddet ve namusa dayalı şiddetin spesifik cinsiyet hususları kavram seçiminden dolayı pek açık değil. Hollanda'da terk edilme siyasi gündemde ciddi bir konudur. Almanya'da aile içi şiddet ve namusa dayalı şiddet arasında belirgin bir ayırım yok, ancak zorla evlendirmeye ilişkin uzman programlar ve spesifik amaçlarla spesifik politika var. Kıbrıs ve Türkiye'de namusa dayalı şiddet/ zorla evlendirme politikası aile içi şiddet politikasına dahildir, ancak her iki ülkede sorunlar çoğu kez aile hukuku içerisinde görüldüğünden aile şiddeti olarak belirtilmektedir. Kıbrıs'ta zorla evlendirme Evlilik Yasası altında öngörülmüştür. Bu yasada her iki taraftan birinin namustan dolayı zorla/ zorunlu olarak belirli evliliğe mecbur edildiğinde her iki tarafın hür iradeye sahip olmadıkları öngörülmektedir. Kıbrıs'ta ayrıca yabancılar ve göçmenler yasası sahte evlilikler hakkında özel madde içermektedir. Bunun da insan ticareti çerçevesinde zorla evlendirme konuları için önemli olduğu görüldü. Devamında cinsiyet eşitsizliğine ilişkin spesifik hususlar gözden kaybolup, politika temel olarak aile ve çocukları bir bütün olarak korumak için yürütülmektedir. Türkiye ve Kıbrıs'ta 'kadınlara karşı şiddet' konusunu politikada teşvik etmek daha zor.

(Sabit) bir ulusal politika otomatikman uygun bir yaklaşım için bir garanti değildir. Mevcut bakım 'uygun' veya 'ulaşılabilir' olmak için ihtiyaçları (henüz) her zaman karşılayamaz veya müdahaleden sonra yeterince destek yoktur. Bu aslında yaklaşık olarak tüm katılımcı partnerler için geçerlidir. Ayrıca tüm ülkeler daha çok ve daha iyi uzman eğitim sunmalı.

İsveç'te icraatçıların fikir ve yetkinlikleri pek uyumlu değil. Türkiye'nin aile içi şiddete karşı ulusal politikası var; her ilde sığınağın olması gerekiyor, ancak birçok yerel yönetici bu politikaya uymaya istekli değil.

Ceza kanunu

Her partner ülkesinde namusa dayalı şiddet/ zorla evlenme/ terk edilmenin suç olması hakkında bir tartışma gerçekleşmektedir. Suç haline getirmek etkili ciddi bir norm olacağı kabul ediliyor: 'bu davranış kabul edilemez'. Ancak şiddet ve güç çoğu zaman aile içerisinde gerçekleştiğinden böyle benzer bir yasanın icrası çok zor. Zorla evlendirme her ülkede cezayı gerektiren bir suçtur, ancak çok nadir takibat gerçekleşmektedir. Tartışma zorla evlendirmenin işlemselleştirilmesi, nasıl ispatlanacağı ve mağdurların ebeveynini polise ihbar etmesiyle nasıl baş edileceği hakkında yapılmaktadır.

Göç ve insan ticareti mevzuatı

Tüm Avrupa ülkelerinde göç yasalarca kısıtlıdır. Devletler göçü kısıtlamak için çoğu zaman namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirmelere karşı politika yürütmektedir. Kıbrıs'ta ayrıca insan ticaretine ilişkin yasalar var. Tüm halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları bu belirli politikaya karşı çıkmaktadır. Mevzuatın yanlış kullanılması olarak görüyorlar. Ayrıca hiçbir şeyi çözmekte; mağdurların haklarını ihlal etmekte ve göçmenlerin damgalanmasını arttırmaktadır.

Yeni siyasi gelişmeler

İsveç'te cinsel tercihleri yüzünden kendi topluluklarında tehdit gören göçmen topluluklarının lezbiyen, gey, biseksüel veya transcinsel üyelerinin pozisyonuna ilgi büyümekte. Hollanda devlet politikasında bu grup gittikçe daha görünür hale geliyor, zira uzun zaman çeşitli çıkar grupları var. Diğer ülkeler hem idari hem de organizasyon düzeyinde bu gruba sınırlı veya hiç ilgi göstermemektedir.

Birkaç aktif halk kuruluşunun güçlü kulisçiliği sayesinde Hollanda terk edilmeye ilişkin özel olarak spesifik politika geliştirmiş tek ülke. Terk fenomeni tüm Avrupa'da bilinmekte, ancak toplu politika konusu olmamış. Şiddete karşı Uçan Ekip bunu değiştirmek için burada.

3.2. Partner ülkelerde politika ve icraat

Burada partner ülkelerinin politikasının kısa tanımları var. Ülke raporlarında daha çok bilgi mevcuttur¹.

Kıbrıs

Kıbrıs'ın namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilmeye ilişkin özel mevzuatı yok. Kıbrıs hükümeti aile içi şiddeti kadınlara karşı şiddet şekli olarak epey ciddiye almakta ve nispeten kapsamlı bir hukuk çerçevesi var. Ancak bu hukuk çerçevesi örneğin namusa dayalı şiddet (ve/veya zorla evlendirme) gibi diğer şiddet şekillerini ve cinsiyet eşitliği/ eşitsizliği, toplumsal normlar ve stereotiplere bağlı diğer zarar veren uygulamaları kapsamamaktadır. Kıbrıs'ta namus cinayetleri kendi başına kaydedilmemekte, ancak genelde aile içi şiddet veya cinayetler olarak görülmektedir. Namus ataerkil topluluklarında cinsiyet eşitsizliğini doğrulama şekli olmakla aile içinde ve dışında kadın ve kızlara karşı şiddeti normal kılar. 'Namus' toplumsal olarak 'kabul edilmez' cinsel ilişkiyi kınamak için kullanılmaktadır. Bu hem ilişkisi olan kadınlar, babanın izni olmadan bir erkek arkadaşı olan kızlar veya eşcinselliğe yönelen kız ve erkek çocukları için söz konusudur.

Yunan ve Türk Kıbrıs topluluklarında hüküm süren namusa dayalı şiddet şekilleri hakkında sistematik verilerin eksikliğine rağmen, Kıbrıs'ta özellikle hassas pozisyonda olan lezbiyen, gey, biseksüel ve transcinseller ve göçmen kadınlarla her sosyal ekonomik durumdan gelen tüm kadın ve erkekleri etkileyen namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme, kısmen zorla evlendirme ve anlaşmalı evlendirme muhtemelen çeşitli şekilleriyle var.

Zorla evlendirmeyi cezalandıran spesifik bir yasa yok. Ancak Medeni Kanunda ve Ceza Kanununda zorla evlendirmeyi veya 'sahte evlilikleri' insan ticareti çerçevesinde önleyebilecek birkaç hüküm var (Ceza Kanununun 154. maddesi, 2003 yılı Evlilik Kanununun 104. maddesi, Kıbrıs Yabancılar ve Göçmen hukukunun 29. maddesi (I)/ 2009). Aile birleşimi durumunda Kıbrıs'a eşin getirilmesi için 21 yaş ciddi bir sınırlama olarak getirilmiştir. Bu 22

¹ Ülke raporları ilgili proje partnerlerinin web sitelerinden indirilebilir. Adresler için ilavelere bakın.

Eylül 2003 yılı 2003/86/AB Konsey Yönergesiyle uyumludur. Aile birleşimi için ciddi yaş sınırlaması getirmek zorunlu evlilikleri önlemek için de bir gereç olduğu sıkça tartışılmıştır.

Kıbrıs'taki mevzuat yeni ilerlemelere rağmen şimdiki yasaların namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirmeler dahil olmak üzere diğer cinsel şiddeti kapsamadığından daha çok düzeltilmesi, yenilenmesi ve yakından takip edilmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra bunlar iyi uygulanmamaktadır. Cinsiyete dayalı şiddet politikası ve mevzuatı birkaç şiddet şeklini kapsamaması gerekmektedir: aile içi şiddet, tecavüz dahil cinsel cinayet, cinsel taciz, takipli tacizlik, namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve insan ticareti.

Türk Kıbrıslılar tarafından yönetilen bölgede kadınlara karşı şiddetin yasal çerçevesi çok kısıtlıdır. Kanun namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme veya terk edilmeyi özel olarak yasaklamamaktadır. Aile içi şiddet ceza hukukun genel tecavüz/şiddet/müessir fiil maddelerinde bir suç eylemidir ve aile hukuku bu konuları hiç içermemektedir. Kadınlara karşı şiddet kayıtları genelde düşük. Kadın hakları alanında birkaç aktif sivil toplum kuruluşuna rağmen bu konuyu ele alacak spesifik resmi bir kurum veya cinsiyete dayalı şiddet mağdurlarını desteklemek için bir sığınak (özel veya devlet) yok.

Mağdur yardım sisteminde büyük açıklar var. Öncelikle göçmen kadınlar için uzman, ulaşılabilir ve cinsiyet ve kültüre hassas hizmetler yok. Namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirme mağdurları için özel hizmetler yok. Kıbrıs'taki mağdur yardım sistemi aile içi şiddet ve insan ticareti mağdurlarına yardım etmek için. Polis, sağlık, yasal hizmetler ve adli ve sağlık hizmetleri dahil olmak üzere tüm sektörlerde kadına karşı şiddetle karşılaşan tüm hizmetlerin uzman görevlileri için sistematik bir eğitim yok.

Almanya

Topluma uyum ya da bunun başarısızlığı hakkındaki çelişmeli tartışmalarda göçmen kadınların pozisyonu önemli bir konu. Bir taraftan namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirme topluma uyum sağlayamamanın bir delili ve göstergesi olarak belirtilmekte - diğer taraftan ise konuşmacının eğilimine bağlı olarak her bozuk ailede olabilecek marjinal basit olaylar olarak küçümsenmektedir. Terk edilme sözde tatil evlilikleri veya ebeveynlerin kızlarını kontrol etmeleri veya onları 'doğru yola' getirme çabasının son adımı olarak görerek anavatanlarına kaçırmaları bağlamında sorunsallaştırılmaktadır.

Bilinen birkaç namus cinayeti vakası dışında namusa dayalı şiddet kamu veya siyasi tartışmalarda veya politikada önemli bir kavram değil. Ancak bu alanda çalışan Terre des Femmes, Papatya ve benzeri gibi sivil toplum kuruluşları bu kavramı tanıtmaya ve yerleştirmeye büyük çaba harcamaktadır. Bunun nedeni namusa dayalı şiddet kavramının çok soyut olması olabilir, ancak 'siyasi açıdan yanlış' olmasından veya bir şiddet kategorisi daha ekleyerek ırkçı stereotipleri teşvik etmekten de korkulmaktadır.

Kamuda tartışma bir taraftan namus cinayetlerine diğer taraftan ise zorla evlendirmeye odaklanmaktadır. Hükümetin otoritesi üzerine 2011 yılının baharında sunulan bir güncel araştırmada bir yılda inanılmaz yüksek sayıda 3443 zorla evlendirme vakası sayılmış. Bu sonuç bu alanda bu konuyla uğraşan uzmanlar için de inanılmaz derecede yüksekti.

Araştırmada sadece bilenen zorla evlendirme vakalarına odaklanılmış, kaydedilmemiş tahmin edilen vakalar hesaba katılmamış.

2011 yılı Mart ayında uzun bir tartışmadan sonra zorla evlendirme özel tanımlanmış suç oldu (6 aydan 5 yıla kadar hapis cezası). Bundan önce zorla evlendirme ağırlaştırılmış tehdit olarak görülüyordu. Yeni mevzuat yurtdışında zorla evlendirmeye maruz kalanların Alman oturma durumunu kaybetmemelerini sağlıyor. Zorla evlendirmek için birini başka ülkeye götürmek (sözde tatil evlilikleri) artık ceza gerektiren bir suç, zira yeni mevzuatta bu suç erken sahada öngörülmekte yani nikah olmasa bile suça teşebbüs etmek ceza gerektiriyor. Bu olumlu gelişmelere rağmen yeni mevzuat yine Almanya'ya göçün sınırlanması için kullanılmaktadır.

Mağdur yardımı ulusal seviyede verilmekte olup, birçok federal ülkenin sığınak, eğitim, destek zincirlerine vs. ilişkin kendi programları var.

Hollanda

Hollanda'da 1999 yılında bir Türk Kürt ailesinde gerçekleşen bir namusa dayalı şiddet olayından sonra Entegrasyon Bakanı birkaç şemsiye organizasyonunu olası çözümler hakkında fikirler üretmeleri ve toplulukları içerisinde bu tür şiddete ilişkin tartışmalar organize etmeleri için davet etti. Devamında sivil toplum kuruluşu TransAct, bir özel ortaokul ve birkaç halk kuruluşu sayesinde namusa dayalı şiddet 2003 yılında siyasi ve kamu gündemine getirildi. Bazı politikacılar ve çeşitli medya tarafları namusa dayalı şiddet sorununu Hollanda toplumuna ve kültürüne ait olmayan 'ortaçağ uygulamaları' olarak reddederek 'bu tür insanların' 'bunlardan dolayı' Hollanda'da olmayı 'hakketmiyor' şeklinde basit sonuç üretti. Bundan dolayı da birçok göçmen namusa dayalı şiddete ilişkin bilgi ve/veya sorunları açık şekilde tartışmada çekimser kaldı. Ancak bu politikacıların ve politika belirleyici kişilerin genel tavrı değil.

2005 yılında göçmen kuruluşu ve sivil toplum kuruluşlarına danışılarak uyumlu bir politika ve yaklaşım içeren 'Namusa dayalı Şiddet' bakanlar arası bir program sunuldu. Program Adalet Bakanlığı tarafından koordine edilmekle İkamet, Semtler ve Entegrasyon bakanlıkları ve de Sağlık Bakanlığını da kapsamaktaydı. Hedef 'bağımlı ilişkilerde şiddet' kavramını kullanarak namusa dayalı şiddeti mümkün olduğunca aile içi şiddet hakkındaki genel yaklaşım ve tartışmaya dahil etmektir. Böylece bakanlar arası program göçmenlerin damgalanmasını önlemeye çalıştı.

Namusa dayalı şiddete karşı faaliyetler yasal önlemler, politika ve hizmetler için bilgi ve uzman beceriler, özel sığınaklar, kuruluşlar arası işbirliği ve önleme odaklıydı. Özellikle önlem alanında göçmen kuruluşlar namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilmeyi dikkate alarak kendi toplulukları içerisindeki tavrı ve zihniyeti değiştirmeyi hedefleyen faaliyetleri organize etmekte önemli bir rol oynadı. Devamında zorla evlendirme ve terk edilme mağdurları için hizmetler hazırlandı (bilgi, Ceza Kanununda zorla evlendirmenin öngörülmesine ilişkin teklif, terk edilmiş kadın ve çocukların Hollanda'ya yine geri gelme olanakları ve yeni bir oturma izni alma başvurusu).

Namusa dayalı Şiddet bakanlıklar arası Program 2010 yılı Aralık ayında sona erdi. O günden itibaren namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilmeye ilişkin yaklaşımda birçok değişiklik tanımlanabilir. Ulusal politika yerel politikaya, önlem baskıya ve spesifik politika genel politikaya dönüştü.

İsveç

Olaylar (cinayetler), halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının faaliyetler ve kampanyalar sayesinde namusa dayalı şiddet kamu ve siyasi gündeme geldi. Başlangıçta sadece kadın mağdurlara odaklanılıyordu. Birkaç yıldan beri (genç) erkek ve erkek çocukları da (namusa dayalı şiddet işlemeye mecbur kalanlar dahil olmak üzere) namusa dayalı şiddet mağdurları olarak tanınmaktadır. 2009 yılında Genç İşleri Ulusal Kurul namusa dayalı şiddet hakkında resmi bir evrak yayınladı ("Gift mot sin vilja"). Bu raporun içeriği hükümeti daha belirgin siyaset geliştirmesi için kısmen ikna etti ve namusa dayalı şiddetle mücadelede daha çok araçlar sağladı. Örneğin polis, hukuki sistem, okullar, hastaneler, sosyal hizmetler ve hatta ebeler için eğitim kursu gibi tüm otoriteler namusa dayalı şiddeti uzman eğitim programlarına yeni önemli bir unsur olarak dahil etti. Namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirme İsveç'te tüm kamu sektörü uzmanlarının olağan müfredatında yer almaktadır.

2012 yılı Mayıs ayında zorla evlendirme hakkında özel araştırmanın sonucu ve İsveç Ceza Kanununa dahil edilip edilmemesine ilişkin soru sunuldu. 2011 yılında İsveç hükümeti zorla evlenme ve ne yapılmalı sorusu hakkında bilgiyi İsveç Dışişleri Bakanlığının web sitesine koydu. Bu gelişme diğer otoritelerin gelişmeleri ve tüm dış iletişimlerinde namusa dayalı şiddeti spesifik olarak hesaba katmalarıyla tamamen aynı çizgide.

İsveç'te süren bir tartışma namusa dayalı şiddeti nefret suçları mevzuatına dahil edip etmemek hakkındadır. Ceza Kanununa en azından zorla evlendirme ve buna bağlı faaliyetleri dahil etmeye ilişkin hükümet çoğunluğunun olabileceğini gösteren belirtiler var.

Ulusal hükümet namusa dayalı şiddet hakkında birçok proje ve politika başlattı. Ancak tüm kurumlar (örneğin sağlık kurumu ve Ungdomsstyrelsen) ve yürütülen politikalar ulusal düzeyde tamamen hemfikir değil. Bazı yerel kurumlar genel yaklaşımla farklı düşünceye sahip ve merkezi yönetim tarafından önerilen gereçleri uygulamaya karşı çıkmaktadır. Politikacıların ve memurların hedefleri arasındaki farklılıklar politikanın tamamen uygulanmadığı ve hatta göz ardı edildiği bir boşluk yaratmakta.

24 Mayıs 2012 tarihinde İsveç Yargıtay'ının üyesi Göran Lambertz Zorla Evlendirme mevzuatında değişikliklere ilişkin önerilerini sundu. Öneriler oldukça kökten ve görünüşte İsveç'te tüm siyasi partiler destek vermekte.

Rapor eksiksiz rakamların tümünü vermenin imkansız olduğunu belirtiyor, ancak 2011 yılında İsveç'te yaklaşık en azından 250-300 kişinin iradeleri dışı ciddi veya makulen ciddi evlenme riski yaşadıkları tahmin edilmekte. En azından on altı kişi aynı yılda evlenmek için zorlanmak üzere yurtdışına gönderilip tutulmuş.

Rapor çocuk evlilikleri, zorla evlendirme ve başka istek dışı evliliklere karşı korumanın nasıl düzeltileceği hakkında birkaç öneri sunmaktadır:

- 18 yaşından küçük yaşta evlenmek için özel istisna olanağı yasaklanmalı.
- Çocuk evlilikleri kanun dışı olmalı. Çocukla evlenmek veya erken evlilikleri organize etmek veya girişiminde bulunmak suç olmalı. Ayrıca yasal olarak geçerli olmayan evliliğe benzeyen ilişkiler de (resmi olmayan evlilikler, özellikle dini bağlamda) yeni yasaya dahil edilmeli.
- Zorla evlenmeye ilişkin özel ceza hükmü getirilmeli, 'resmi olmayan evlilikler' dahil. Önerilen azami ceza dört yıl hapis cezasıdır.
- Zorla evlendirme ve çocuk evlilikleriyle namusa dayalı şiddetle mücadele çabalarını gözlemlemek, koordine etmek ve desteklemek için kalıcı ulusal bir birim tesis edilmeli. Birim bu alanda çok uygulamalı tecrübesi olan Östergötland ili İdari Kurulunda bulunmalı.
- Ulusal Sağlık Kurumu zorla evlenme ve çocuk evliliklerine ilişkin bir gözetim projesi başlatması için talim edilmeli. Belediye sosyal hizmetler tarafından düzenlenmeli.
- Evlilikler gerçekleştiren dini gruplara ve dini gruplarda evlenmek için izin isteyen kişiler için belirgin şartlar yöneltilmeli. Evlilik ruhsatı zorla evlilikleri ve çocuk evliliklerini önlemek için dini ve resmi nikahlar için bir madde içermeli.
- Dini topluluklar için devlet yardımı alan Ulusal Kurum çocuk evliliği ve zorla evlendirme hakkında dini topluluklarla olağan söyleşiler organize etmeli.
- Acil durumlarda aile işleri için önerilen bir yöntem geliştirilmeli.

Türkiye

Kadınlara karşı şiddete karşı mücadele 1980 yıllarında kadınlar ve kuruluşları tarafından çeşitli faaliyetlerle başlamıştır. Mücadele 1990 yıllarında yasal düzenlemeler ve yönetmeliklerle kurumlaştı. Esasında 1998 yılında düzenlenen ve 2007 ve 2011 yıllarında düzeltilen Ailenin Korunmasına ilişkin 4320 sayılı Kanun namusa dayalı şiddeti dahil aile içi şiddetin kadın mağdurlarını korumaya ilişkin kavramlarda önemli bir dönüm noktasını sunmaktadır. Kadınlar devletle çeşitli araştırma ve projelerle çalışmaya başladı. Vaka sayısına yetecek kadar olmasa da devlet altında sığınaklar kuruldu. Birkaç sığınak kadın kuruluşları gönüllülerinin çabaları sayesinde gerçekleşti.

2006 yılında kadın ve çocuklara karşı şiddet ve namus cinayetleri hakkında bir araştırma yapılmıştı. Devlet politikası olarak kadınlara karşı tüm şiddetin azaltılması için ve olası çözümlerin uygulanması için kuruluşlar arası işbirliği için teklifler belirtilmişti.

Ancak tekliflerin icrası hiç dayatılmadı ve belirli vaatler halen gerçekleşmedi.

Geçen 5 ile 6 yılda kadınlara karşı şiddet sanki çoğaldı ve bu devlet ve kamu tarafından daha çok tanınmakta. Ancak sivil toplum kuruluşları ve kadın kuruluşları namusa dayalı şiddetten ziyade cinayetten bahsetmekte. Kapsamlı yasal kavramlarda namusa dayalı suçtan bahsedilmemektedir.

Son zamanlarda özellikle medyanın büyük ilgisi sayesinde zorla evlendirme ve genç yaşta evlendirmeye ilişkin ilgi epey arttı. Maalesef yeni hükümet teklifleri kadınların pozisyonlarını güçlendirmeye odaklanmaktan ziyade tersini yapmaktadır. Terk özel olarak belirtilmemiş, ancak kadın kuruluşları terk edilmenin olumsuz sonuçları üzerinde çalıştıklarını belirttikleri.

Bölüm 4

Örnek uygulamaların başarı faktörleri

‘Namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk edilme ile başarılı mücadele için ne gerekli?’ Bu soruyu Şiddete Karşı Uçan Ekip proje partnerleri Türkiye, Kıbrıs, Almanya project partners asked many different grass root organizations and NGO’s in Turkey, Cyprus, Germany, Sweden and the Netherlands. Despite different, İsveç ve Hollanda’daki birçok çeşitli halk kuruluşu ve sivil toplum kuruluşuna sordu. Bu ülkelerin sosyal ve siyasi bağlamı arasında farklılıklar olmasına rağmen yanıtlar oldukça benzerdi. Bu bölüm sivil toplum kuruluşları ve halk kuruluşlarının çalışmalarına başarılı olmaları için gerekli koşulların tanımla başlamaktadır. Ardından namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk ile mücadeleye ilişkin örnek uygulamaların başarı faktörlerinin araştırması ve bu koşulların en iyisinin nasıl yaratılacağına açıklaması mevcuttur.

4.1. Örnek uygulamalar için temel şartlar

Söyleşi yapılan halk kuruluşları, projelerinin devamlılığı ve finansal güvenliliği, sorunları tespit etmek için birkaç hassas ilgili taraf, uzman ve ulaşılır yardımcı bir yardım sistemi ve çalışmalarını desteklemek için hukuki bir çerçeveyi dikkate alarak aşağıdaki harici koşulların memnuniyetle çalışmalarını sağladığını belirttiler.

1. Devamlılık ve finansal güven

Sivil toplum kuruluşları ve halk kuruluşları başarılı olmak için finansal açıdan sabit olmalı. Kuruluşlar için en büyük zorluk (ve hayal kırıklığı) programlarını gerçekleştirmek için yeterince para olmamasıdır. Güvenli finansal bir temel, yeterince fon bulabilmek için daha az zaman ve enerji harcaman demektir. Ayrıca kuruluşların ekspertizi ve tecrübesi kaybolmaz anlamına gelir ve projelerin sonuçları az finansal gereçlerden dolayı uygulaması yavaşladığında bile zamanla kaybolmaz. Üstelik sadece yeni (yenilikçi) projelerin finanse edilme eğilimi var ki iyi uygulamaların daha çok uygulama ve yayılma için ‘devamlı finansmana’ ihtiyacı var.

2. Hassas ilgili taraflar

Bu alanda başarılı çalışmaların ana faktörü tüm önemli ilgili tarafların namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk mekanizmalarının var oluşuna karşı hassas olmalarıdır. Ek olarak ilgili tarafların uygun kültürlerarası yetkinliklere sahip olmalı. Kültürlerarası çalışma hedef kitle ile çalışmada önemli olan açık kültür, hassas tavır ve farklı sosyal kültürel asıllı kişilerle norm ve değerler ve başka konularda iletişim kurma kabiliyeti demektir. Bu görevlilerin ayrıca kendi normları, değerleri ve önyargılarına yönelik bilinçli olmaları gerektiği anlamına gelir.

Öğretmenler, gençlik acenta görevlileri ve risk gruplarıyla ilgilenen başka uzmanlar (olası) mağdurları tespit etme ve müdahale etme veya gerçek tehlike oluşmadan potansiyel desteğe sevk etme durumunda olmalı. Örneğin öğretmenler bu konuya hassas olmadığı durumda, önceden öğrencilere danışmadan anne babalarıyla konuşarak öğrencileri tehlikeye sokabilir. Aynı zamanda eğitilmemiş öğretmenlerin anne babalara karşı iyi niyetle doğrudan müdahale etmeleri, tamamen tersini, yani öğrenci için olumsuz etki yaratabilir. Kısaca, eğitilmiş uzmanlar kapsamlı ve bütünleştirilmiş bir ağda güçlerini birleştirmelidir. Kültürlerarası yetkinliklere ilişkin eğitim alınmalı ve bilgilerini daha da üst seviyeye getirip, bu şiddet türünü anlamalıdır.

3. Uzman ve ulaşılır yardım sistemi

Uzman ve ulaşılır bir yardım sisteminin varlığı, namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk ile mücadelede başarı faktörlerinin bir diğeridir.

- Ulusal çapta uzman yardım hakkında bilgi bir başarı faktörüdür. Etkilenen grupları destek imkan hizmetleri hakkında etraflıca bilgilendirmek çok önemlidir.
- Destek sistemi (olası) mağdurlar için ulaşılır ve donatılmış olmalı. Gerekli kuruluşlar 'destek zinciri' oluşturmalı ve farklı hizmetlerin tümünü sunmalıdır (polis, kriz merkezleri, sığınma evleri, sosyal yardım hizmetleri, gençlik acentaları, hukuki yardım vs.). Farklı roller, görevler ve sorumluluklar sırasıyla ilgili taraflar için tamamen açık ve net olmalı. Şeffaflık, anlamı açık sözleşmeler ve her rol ve görev için saygı son derece önemlidir.
- Sığınma evlerinin gizli adresleri olmalı, çünkü bu olası mağdurların güvenliğini garantiler. Sadece namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilmiş mağdurlarla çalışan uzman sığınma evleri, bu yüksek riskli hedef grubun özel sorunlarıyla uğraşmak için özel ekspertize sahip olduklarından çok başarılıdır.

4. Yasal Çerçeve

Namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terke karşı koruma ve bunların önlenmesinin başarılı olması için hukuki çerçeve mağdurların ihtiyaçları ve durumlarına yönelik hassas olmalıdır.

- Namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk ile mücadele hakkında ulusal bir hükümet politikası bir başarı faktörüdür, çünkü (potansiyel) faille bu şiddetin kabul edilmez olduğunu göstermektedir. Bu konulara ilişkin kanunlar ve bunun dışında alandaki halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları (olası) mağdurları koruyabilir.
- Namusa dayalı şiddetin kapsamı hakkında daha çok bilgi edinmek amacıyla saptanan bir gereksim kolluk kuruluşlarının yasal nefret suçları kanunundan ziyade bu tür suç için özel bir kanun gereksinimi olduğudur.

- Mağdurlara yönelik bakım ve namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terke karşı korunma dikkate alınarak psikolojik şiddetin (uzun vadeli) zararlı etkilerinin hukuki seviyede tanınması bir başarı faktörüdür.
- Ebeveynlerin bakıcı olarak haklarının hukuki açıdan korunması çoğu zaman çocuklarına karşı şiddetin korunmasıyla çatışmaktadır. Gençlik acentaları ve aile mahkemeleri etkilenen ailelerde potansiyel kötüleşmeyi görüp, bir aile kavgasına erken bir safhada müdahale etmek bir başarı faktörüdür.
- Kendilerini aileleri tarafından tehdit edilmiş hisseden kız çocukları ve kadınlarla çalışan sığınma evleri çalışmalarının bir başarı faktörü olarak tehlike seviyesini belirlemek için belirli yöntemler bildirmişlerdir. Kamusal makamlar acil durumlarda hızlı davranıp, sorumluluklarını aldıkları zaman yardım genelde başarılıdır.
- Mağdurlar (kendi güvenlikleri için) gizli ve anonim şekilde yaşamak için ailelerini terk ettikleri durumda, çoğu zaman mağduru kişisel bilgilerini ailelerinden saklamakta başarısız olan bürokratik kamu kurumlarıyla baş etmeleri gerekmektedir. Etkin destek ve koruma için daha tetik ve dikkatli kamu kurumları bir başarı faktörüdür.

4.2. Örnek uygulamalar için başarı faktörleri

Aşağıdaki başarı faktörleri halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk ile mücadele alanındaki projelerinde tespit edilmiştir. Ayrıca Uçan Ekip projesinin beş ülkeden çeşitli kuruluşlarla yapmış olduğu söyleşilerden de bilgi edinilmiştir.

Tespit edilen başarı faktörleri:

1. Aşağıdan yukarıya stratejiler
2. Toplumsal cinsiyet ve insan hakları perspektifi
3. Güven oluşturma ve hassasiyet
4. Uzmanlık ve kültürlerarası yetkinlik
5. Stratejiler ve Yöntemlerin Seçimi
6. İşbirliği
7. Devamlılık ve sürdürülebilirlik

1. Aşağıdan yukarıya stratejiler

Namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk edilmeye mücadele ve önlemini hedefleyen bir proje için hedef topluluklardan ve/veya insan haklarını temel alan halk kuruluşları veya sivil toplum kuruluşlarından temsilcilerin katılımı ve alakalı olmaları önemlidir. Temsilciler daha çok hedef kitlelerine ulaşmak ve hitap etmek içindir.

Ancak bu yukarıdan aşağıya yaklaşım hiç başarılı olmadığı anlamına gelmemektedir. Özellikle İsveç durumunda yerel veya ulusal hükümetler tarafından faaliyet girişimleri çok başarılı olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca bu girişimler hangi şekilde olursa olsun hükümetin bireylere karşı şiddeti tahammül etmediğini gösteriyor. Uzman enstitüler veya sivil toplum kuruluşları örneğin bazı topluluklarla yakından görüşen ve onlar tarafından saygı gören halk kuruluşlarıyla işbirliği yapmalıdır. Bu kuruluşlar hedef gruplarına nasıl ulaşılabileceğini, ilgileri nasıl çekileceğini ve katılımları nasıl sağlanabileceğini bilir. Bunun dışında etkilenen gruplarla olan yakın ilişkilerinden dolayı aracılık yapabilir, grubun ihtiyaçlarını toplum içinde ve uzman ve politika belirleyen kişilere açıklayabilir. Gizli bilgileri ve pratikteki deneyimleri sayesinde halk kuruluşları önemli sorunları tespit edip, yeni strateji ve fikirler geliştirebilmektedir. Etkilenen topluluklar ve halk kuruluşlarının alakası ve bağlılığı ayrıca proje sonuçlarının sürdürülebilirliği için de önemlidir. Proje sonlandırıldıktan sonra da namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk ile mücadele ve bunları önlemek için daha çok eylemi teşvik etmektedir.

2. Toplumsal Cinsiyet ve İnsan Hakları Perspektifi

Bir projenin başarılı olması için projenin yöneldiği sorunun açıklanması ve analiz edilmesi önemlidir. Açıklama sorunun, kaynağının, varlığının ve olası bir çözümün açık bir tanımını içermelidir. Proje ekibi ve partnerleri bu tanımları kabul etmelidir. Namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terkin başarılı müdahalesi cinsiyet ve insan hakları perspektifine dayalıdır. Bu perspektif erkek çocukları ve erkeklerin de şiddet mağduru olabileceği gerçeğini içermeli (özellikle geyler, biseksüeller ve transcinseller hassas). Ayrıca cinsiyet, yaş ve cinsel eğilim kavramlarda 'hedef' kitlenin veya katılımcı grupların farklılaşmasına izin veriyor. Şiddetin kaynağı olarak ataerki sisteme dayalı cinsiyet eşitsizliğine odaklanarak proje ekibi, Batı Avrupa ülkelerinde bu şiddet türünün sadece göçmen topluluklarda var olduğunu ima etme gibi damgalama riskinden kaçınmış oluyor.

Bu durum ayrıca 'hedef' grubunu veya katılımcı grubunu cinsiyet, yaş ve cinsel yönelim terimleriyle ayırmaya olanak sunar. Bu şekilde her alt grubun ihtiyaçları ve ilgileri dikkatlice tespit edilip, farklı yaklaşımlar geliştirilebilir. Yöntem ve materyaller tek veya çok etnikli grup, kültürel veya dini homojen bir grup, erkek, kadın, genç grubu veya karışık bir grup olmak üzere farklı katılımcılara uyarlanabilir. Sorun analizi aynı zamanda grup baskısının bireye yaptığı etkiye odaklanmak demektir. Toplumun gücü zarar veren geleneksel uygulamaların varlığı ve devamını etkiler. Şiddete karşı verilen mücadelede insan haklarına odaklanmak kültürel ve dini adetler ve mazeretler hakkındaki çoğu zaman tehlikeli tartışmanın üzerindeki yükü azaltabilir.

3. Güven Oluşturma ve Hassasiyet

Girişin yanı sıra, özellikle bilinci artırma ve eğitici programlarda bir projenin başarısı hedef grubunu duygusal anlamda ulaşıp ulaşmadığına bağlıdır. "Hassasiyet" ve "güven oluşturma" anahtar kelimelerdir. Bir projenin amacı namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terke karşı etkin tedbirler uyarlamaksa, ekip hiçbir zaman bu konuların tabu konular olduğunu unutmamalı, özellikle de etkilenmiş gruplarda. Bilinci artırma ve bilgilendirme faaliyetlerinde

programda kullanılan konseptler katılımcıların deneyimleriyle uyumlu, aksi takdirde katılmazlar. Örneğin bir sivil toplum kuruluşu genç öğrencilerle zorla evlendirme hakkında bir seminer yapmak istediğinde, bu konuların tabu olabileceği ve damgalanma korkusunu uyandırabileceği dikkate alınmalı. Bunun dışında özellikle kız çocukları için bazı şeyleri ortalıkta sesli olarak söylemesi gerçekten tehlikeli olabilir. Proje ekipleri daima katılımcıların konuşması için güvenli bir ortam yaratmalıdır.

Bazen konulara doğrudan yönelmemek, bunun yerine dolaylı kelimeler kullanmak daha iyidir, örneğin 'namusa dayalı şiddet' yerine 'aile durumları' gibi. Son olarak ana soru daima şudur: Kastettiğimiz şiddet sorunu katılımcılar tarafından ne derecede tanındı ve/veya kabul edildi?

4. Strateji ve Yöntemlerin Seçimi

Önemli başarı faktörleri katılımcılara ulaşmak ve onları dahil etmek, bir projeyi sunmak ve hedeflere ulaşmak için kullanılan strateji, yöntem ve materyallerdir. Bir proje içerisinde farklı strateji ve yöntemler kullanmak ve bir yöntem veya bir strateji gerekli etkiyi yaratmadığında bunu değiştirmeye açık olmak önerilir. Bazen katılımcılar olanaklarında sınırlıdır. Örneğin bazı kız çocukları ve kadınlar tek başlarına dışarı çıkamadıkları veya özel telefon görüşmeleri yapmaları yasak olduğu için sığınma evine veya başka bir destek acentasına gelme durumunda değiller. Bu kız çocukları ve kadınlar için sığınma evi anonim online danışmanlık düzenleyebilir.

Ayrıca farklı hedef grupların farklı ihtiyaçları ve istekleri vardır. Uzmanlar gençlere nazaran zorla evlendirme konusunda farklı bilgilendirme materyallerine ihtiyacı var. Mizanpaj, dil (resmi, gayri resmi, anavatanın veya ikamet ülkenin dili) daima farklı katılımcıların ihtiyaçlarına uyarlanmış olmalıdır.

5. Profesyonellik ve Kültürlerarası

Proje ekibi üyeleri namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk konularında uzmanca bu bir başarı faktörüdür. Hem ödemeli hem de gönüllü görevliler bu sorunların varlığına ve mekanizmasına hassas olmalıdır. Anlayışlı olmalarının yanı sıra bu konularla nasıl mücadele edileceğine, güvenli ve açık bir ortamda nasıl tartışılacağına dair yeterli deneyimleri olmalı. Uzmanlık bir şarttır (gönüllüler için de). Belirli kişisel bir angajman iyi olabilir. Angaje olmuş görevliler, şiddete ve buna bağlı baskı mekanizmalarına karşı mücadele hem kişisel angajman hem de uzmanlık istediğinden projenin başarısına katkıda bulunabilir. Her iki açı gerekli içeriklerdir. Ancak bir projede çok fazla kişisel angajman, uygunsuz kararlara ve görevliler arasında "tükenme" riskine yol açabilir. Diğer taraftan sadece uzman gibi davranma empati ve bağlanma eksikliğine yol açabilir. Bu tür çalışmalarda hiçbir duygu beslememek neredeyse imkansızdır.

Danışmanlar, tavsiye verenler ve eğitimcileri görevlendirirken kuruluş bunların katılımcılarla aynı etnik kökenden olup olmalarını dikkatlice değerlendirmelidir. Her durumda eğitimcilerin ve danışmanların tarafsızlığı ve bağımsızlığı son derece önemlidir. En önemli gerekçe bir kişinin etnik kökeni değil, bilgi olmalıdır. Her gönüllü veya görevli kültürlerarası yetkinlikler konusunda eğitim almalıdır.

6. İşbirliği

Namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terki önleme ve bunlarla mücadelede bütünleştirilmiş ve kapsamlı bir yaklaşım bir başarı faktörüdür. Bilinci arttırma, müdahale ve destekten faillerin kovuşturulmasına kadar faaliyetlerin tümünde ilgili taraflar arasında işbirliği daha iyi sonuçlara yol açar. Halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları sosyal hizmetler, okullar, polis ve göç memurları dahil olmak üzere hukuki sistemden uzmanlarla ve politika belirleyici kişilerle işbirliği yapmaktadır. Güçleri birleştirerek işbirliği pozisyonlarını güçlendirip, konularını ön plana çıkarır ve çalışmalarını için daha iyi strateji ve standartların gelişimini geliştirirler.

İşbirliği yapan kurum ve politika belirleyici kişiler doğrudan etkilenmiş gruplarla çalışan halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının sorunlara ilişkin değerli bilgi ve algıya sahip olduklarının bilincinde olmaları ve tanınmalarına dair teşvik edilmeliler. Halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları çeşitli ilgili taraflara ve siyasetçilere 'dahili' bilgi ve pratiğe dayalı ekspertizi devredebilir, değişim yapabilirler. Etkilenen gruplarla olan yakın ilişkilerinden dolayı, aracılık yapabilir ve bu grupların ihtiyaçlarını politika belirleyici kişilere sevk edebilir. Ayrıca kontrolleri ve pratik bakış açılarından dolayı önemli sorunları tespit etme ve yeni strateji ve fikir geliştirme durumundalar.

Sadece yerel yerine ulusal ve Avrupa çapında ağlar şiddete karşı mücadelede bir başarı faktörüdür.

7. Süreklilik ve Sürdürülebilirlik

Başarılı programlar tekrarlanabilir veya farklı ve/veya sınır dışı çevrelerde, başka kuruluşlarda, başka gruplar veya katılımcılarla veya başka faydalı amaçlarda uygulanmak için uyarlanabilir. Genelde bir proje sonlandırıldıktan sonra sonuçların başka uygulamaları için finansman olmaz. Devamlılık sadece parayla garantilenemez. Başarılı (önlem) proje deneyimleri ve ekspertizleri en iyi katılımcılar tarafından dağıtılır; ağızdan ağza.

Bölüm 5

BEŞ ÖRNEK UYGULAMA

Şiddete karşı Uçan Ekip projesinin ilk aşamasında her proje partneri ülkelerinde namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk ile mücadele alanında örnek uygulamalara ilişkin bilgi toplamıştır. Uygulamalar proje partnerlerin önceden düzenlediği kriterlere dayanarak seçilmiştir (4. bölüme bakın). En önemli kriterler şöyledi: ekibin yeterli bilgili ve deneyimli olması; cinsiyet açısından çalışılması; halk seviyesinde bilinçlik ve yaygınlığın hedef alınması; (niyetlenen) devamlılık; neticelerin uygulamaya koyulması ve son olarak ilgili kuruluşlarla var olan işbirlikleri.

Her Uçan Ekip partneri ülkesindeki durum hakkında ülkelerinin projelerini bir Ulusal Raporda anlatmıştır. (Ulusal raporların tümü proje partnerlerinin web sitelerinde yayımlanmıştır.)

Projenin beşi (her ülkeden bir tane) projenin Takım Aracına dahil etmek için seçilerek Uçan Ekip tarafından katılımcı ülkelerde ulusal toplantılarda sunulacak. Beş uygulamayı seçmek için Uçan Ekip partnerleri ülkelerinden iki adet projeyi aday gösterdiler. Seçilen on uygulama tüm proje ekibi tarafından değerlendirip karşılaştırılmıştır. Beş proje için nihai karar aşağıdaki üç kriter gereğince verilmiştir:

- Uçan Ekip projesinin üç konusu (namusa dayalı şiddet, zorla evlendirmeler ve terk edilme) eşit olarak temsil edilmeli.
- Proje birçok başka Avrupa ülkeleri için ilginç olmalı.
- Proje başka ülkelere devredilebilir olmalı.

5.1. Son beş

Aşağıda beş örnek uygulamanın kısa özetleri mevcuttur. Kısa özetlerin ardından örnek uygulamaların daha detaylı açıklamaları bulunmaktadır. Daha ayrıntılı bilgi için kuruluşların irtibat bilgileri dahildir.

Projenin üçü farkındalık ve eğitime odaklanmakta. Kıbrıs projesi genç kişilere yönelerek yaşıt eğitimcileri teşvik etmekte; Türk partneri kadınları hedef alıyor ve Hollanda projesi göçmen kızlar/ kadınlar ve erkek çocukları/erkeklere odaklanıyor. Diğer iki proje gençlere online yardım sunuyor. Alman online yardımını bir sığınık tedarik ediyor. İsveç'inki özellikle cinsel tercihlerinden dolayı aile namusunun lekelendiğinden tehlike yaşayan lezbiyen, gey, biseksüel ve transcinselleri hedef alıyor.

1. Kıbrıs - Perspektif - Kadınlara karşı şiddete ilişkin bilinci arttırmak için okul öğrencilerine akranlarla temel eğitim

Kıbrıs'ın bu projesinin özel amacı gençlerin cinsiyete dayalı şiddete ilişkin bilincini arttırmaktır. Cinsiyetler arasında karşılıklı saygıya ilişkin duygusal ve ilişki örnekleri

sunmaktadır. Ana hedef (gelecekteki) ilişkilerde şiddeti önlemektir. Proje ekibi gençleri kendi yaşitlarını bilgilendirmeleri ve bilinçlendirmeleri için 'yaşit eğitimci' olarak eğitmiştir.

2. Türkiye - Aile içi şiddete ilişkin eğitim programı: Kadınların aile içi şiddete ve haklarına ilişkin bilincini arttırmak

Türkiye'de kenar mahallelerdeki kadınlarla "ev toplantıları" yaparak, proje ekibi "şiddet" hakkında bilinci arttırmaktadır. Eğitimci kadınlara, 'normal' olarak algılanan davranışların aslında kabul veya tahammül edilemez olduğunu öğretmektedirler. Ayrıca 'namus' adına uygulanan baskı ve şiddet de tartışılmaktadır. Toplantılar esnasında katılan kadınlar kadınların yasal hakları ve mağdurlar için mevcut hizmetler hakkında da bilgi almaktalar.

3. Hollanda- 'Haklarını bil' - Faslı ve Türk kadın, erkek ve gençlere yönelik hak ve terke ilişkin umumi bilgilendirme kampanyası

Proje göçmen kadınları, aile hukuku ve ikamet hakkı alanlarında Hollanda, Fas veya Türk yasal sistemi, yasal hususlar ve süreçler hakkında bilgilendirmektedir. Proje Hollanda'daki göçmen kadınları bilinçli olmalarını sağlayıp, güçlendirdiğinden terk edilmeyi önlemeyi amaçlamaktadır. Proje ayrıca kuruluş ve organizasyonlara bilgi sunup, sabit bir ekspertiz ağı ve işbirliği kurmayı amaçlamaktadır.

4. Almanya - Papatya – Anonim sığınma evi ve danışmanlık

Papatya Almanya'daki kız çocuklarına ve genç kadınlara sığınma, güven ve psikososyal ile somut destek sunmaktadır. Gizli bir adresi ve uzman görevlileri var. Papatya aynı zamanda hedef grup için kolay ulaşılabilir danışmanlık hizmeti sunmaktadır. Papatya'nın amacı (daha çok) şiddet, namus suçları, zorla evlendirmeler ve anavatana kaçırmaları önlemektir.

5. İsveç - LGBT VE NAMUS (www.hbtheder.se)

Bu proje İsveç'teki lezbiyen, gey, biseksüel veya transinsel gençlere çevrimiçi, yani online uzman destek ve tavsiye sunmaktadır. Uzmanlar, lezbiyen, gey, biseksüel veya transinsel olma nedeniyle namusa dayalı şiddete ilişkin uzman ve/veya kişisel deneyimleri olan eğitimli rehberlerdir. Web sitesiyle yardım arayan kişiler başlangıçta anonim kalıp, kendi hızlarıyla devam edebilir.

5.2. Beş örnek uygulama

1. Kıbrıs - Perspektif: Kadınlara karşı şiddete ilişkin bilinci arttırmak için okul öğrencilerine akranlarla temel eğitim

Gençler genellikle cinsiyet stereotipleri ve cinsiyete dayalı şiddetten habersizdir. Kıbrıs'ta Akdeniz Cinsiyet Bilimleri Enstitüsü (MIGS – Mediterranean Institute of Gender Studies) 'Perspektif' adlı projeyi başlatmıştır. Genel proje amacı kadınlara karşı şiddetin azalması ve önlenmesiydi. Projenin belirli hedefi gençlerin cinsiyete dayalı şiddet hakkında bilincini

arttırmak ve cinsiyetler arasındaki karşılıklı saygıya dayalı duygusal ve ilişki örneklerini tanıtmak.

Proje ekibi, mesajlarını gençlere dağıtmak için bir 'akran eğitim' yöntemi geliştirmiştir. Bu yöntemde eğitilmiş 'yaşıt eğitimci' grubu kendi yaşlılarını eğitmek için toplanmıştır. Program başlangıçta büyük gruplarla bilinci artırma oturumlarıyla başlayıp, gönüllü yaşıt eğitimciler için belirli eğitim faaliyetleriyle devam etmiştir. Eğitimleri esnasında okullarında başka gençlerle toplantı yapmak için gerekli bilgi, beceri ve güveni almışlardır.

Hedef grup

Birincil olarak: 15 ile 17 yaş arası ergenler

İkincil olarak: Ortaokul ve liselerdeki öğretmenler

Yaklaşım

Birkaç uygun ortaokul seçiminden sonra, eğitimci program başlatılmaya hazırды. MIGS çeşitli sınıflarda cinsiyete dayalı şiddet hakkında eğitimler sunup, gönüllü yaşıt eğitimci olmak için öğrenciler arasında olası adayların kimliğini saptayıp, adayları seçmiştir.

1. aşama

Cinsiyet konuları, cinsiyetler arasında ilişkiler, cinsiyet rolleri, cinsiyet stereotipleri ve bu konular arasındaki bağ ile cinsiyete dayalı şiddet hakkında dört adet iki saatlik genel ders. Son eğitim toplantısı 'eğitimcileri eğitmeye' yönelikti. Şimdi (tercihen 8) öğrenci grup eğitimcisi olarak eğitilmiştir ve yaşıt eğitimli olarak rollerini üstlenmişlerdir. Ardından 2 sefer daha 1,5 saatlik akran eğitim oturumları yer bulmuştur. Öğrencilerin yaşıt eğitimci konseptiyle deneyimleri olmadığından yöntemin ana prensiplerini anlamaları önemlidir. Eğitim esnasında yaşıt eğitimci olmaya yönelik endişeleri ve korkularını paylaşmak için ve rollerini başarıyla uygulamak için gerekli beceri ve özellikleri keşfetmek için teşvik edilmişlerdir.

Eğitimin önemli bir kısmında katılım ve akran gruplar arasında etkileşimli öğretim hedefli yetkinlikler ve özelliklere odaklanmıştır. Grup oluşturmanın (iyi iletişim becerileri, tarafsızlık, dahil etme, esneklik, yaratıcılık, vs gibi) ana prensipleri öğretildikten sonra, gerekli teoriler pratik oturumlarında uygulanıp, denenmiştir.

2. aşama

Yaşıt eğitimci grubu yaşlıları için kurslar düzenlemişlerdir. Kurslar cinsiyet rolleri ve sosyal beklentiler ile cinsiyete ilişkin bilincin artmasına odaklanmıştır, ayrıca ergenler arasında romantik ilişkilerdeki cinsiyete dayalı şiddetin varlığı ve etkisi araştırılmıştır.

Projeyi düzenleyen kişiler yaşıt eğitim kurslarında hazır bulunmaktaydılar. Bu şekilde yaşıt eğitimciler kendilerini güvende hissedip, tereddüt ettikleri konularda ve karmaşık sorularda onlara danışabildiler. Sonuçta yaşıt eğitimciler el notu, kılavuz, internet vs. gibi şeylerden faydalanmıştır.

3. aşama

Kurslardan sonra proje ekibi bir medya kampanyası başlatmıştır. Bu kampanya, kurslara katılan kişiler tarafından tanımlanmış olan cinsiyete dayalı şiddetin etkisinin ana mesajlarını

içermekteydi. Kampanya televizyon ve radyoda yayımlanmış olup, ortaokullarda yazılı bilgi dağıtılmıştır.

Sonuçlar

Projenin amacı cinsiyete dayalı şiddetin önleminde öğrencileri aktif olarak ilgilendirmek ve öğrenci topluluklarında bir fark yaratmaktır. Elli ergen, ardından 150-200 akranını eğiten yaşıt eğitimci olmak için eğitilmiştir.

Yaşıt eğitimciler arkadaşları ve sınıf arkadaşlarının kendilerini dinlemeyecekleri veya eleştireceklerinden endişe duymaktaydı. Kendi yaşıtları olan öğrencilerin onları ciddiye almayacaklarından korkmaktaydılar. Buna rağmen, yaşıt eğitimciler durumun böyle olmadığına dair olumlu şekilde şaşkına uğrayıp, sınıf arkadaşları onları eğitimci olarak kabullenmişlerdi.

Yaşıt eğitimcilerden, eğitim verdikleri konu üzerinde uzman olmaları ya da derin bilgiye sahip olmaları kesinlikle beklenmemekteydi. Sadece yaşıtlarıyla cinsiyete dayalı şiddet üzerine etkin tartışmalar yaratacak kadar yeterli bilgiye sahip olmaları gözlenmekteydi.

Katılan öğrenciler yaşıt eğitimcilerden aldıkları kurslardan zevk almışlar, bu olumlu ve coşkulu değerlendirmelerinden anlaşılmaktaydı. Öğrenciler, 'aynı dili konuştuklarından', ve 'sana daha yakın oldukları için' 'seni daha iyi anladıkları' ve 'senin gerçeğine yakın olan dil ve örnekleri kullandıkları için' yaşıtlarından birtakım şeyleri öğrenmenin daha kolay olduğunu beyan ettiler. Yaşıt eğitim daha gayri resmi olup, burada 'herhangi bir otoriteye bağlı değiller' veya dinlemek için 'zorlanmamaktalar'. Okul çevresi içerisinde kendi düşünce ve fikirlerini yaşıtları karşısında dile getirebilmeleri çok değerli bulunmuştur. Son olarak kursların 'hepsi içinde' yaklaşımı da iyi karşılanmıştır.

Temel şartlar

İşbirliği

Cinsiyet eşitliği ve cinsiyete dayalı şiddete karşı hassasiyeti olan bir öğretmen veya bir gençlik merkezinden bir gençlik görevlisiyle işbirliği veya bunların desteği alınması önerilir. Bu kişiler sizi okul yönetimine (veya gençlik merkezinin yönetimine) tanıtıp, genç kitlelerine verilecek bu tür eğitim türünü tanıtabilir. Benzer uzmanlar ayrıca cinsiyete dayalı şiddet konusunun okulun veya gençlik merkezinin ders programına dahil edilmesini de sağlayabilir.

Bütçe

Bir proje koordinatörü, bir eğitimci ve bir icracı için bütçe. Ayrıca radyo ve televizyonda bir medya kampanyası başlatmak için bir bütçe.

Ek bilgi

www.medinstgenderstudies.org/news/perspective-peer-education-roots-for-school-pupils-to-enhance-consciousness-of-tackling-and-impeding-women-violence-in-europe/

AB ülkelerinde gençler arasında cinsiyete dayalı şiddet hakkında rapor (İngilizce) :

www.medinstgenderstudies.org/wp-content/uploads/Report-on-Peer-Education-Trainings-on-Gender-Violence.pdf

Proje broşürü (Yunanca ve İngilizce): logo ve mesajlar başla kuruluşların kullanımına hazırdır.

İrtibat bilgileri

Akdeniz Cinsiyet Bilimleri Enstitüsü (MIGS)
Georgina Christou
46 Makedonitissas Avenue,
Box 24005, Nicosia 1703,
Kıbrıs
georgina@medinstgenderstudies.org
www.medinstgenderstudies.org

2. Türkiye - Aile içi şiddete ilişkin eğitim programı:

Kadınların aile içi şiddete ve haklarına ilişkin bilincini arttırmak

Şiddetli davranış çoğu zaman sadece erkekler tarafından değil, kadınlar ve toplum tarafından da 'normal' olarak görülür. Kadınlar genelde kendilerini şiddetten koruması gereken hak ve kanunlardan haberdar değildir. Mersin'deki Bağımsız Kadın Derneği kenar mahallelerdeki kadınlarla "ev toplantıları" düzenlemiştir. Bu kadınlara evlerinin içinde olanların olağan ailevi davranışlar değil, "şiddet" olduğunu ve bunun kabul ve tahammül edilemez olduğunu göstermeyi amaçlamaktaydılar. Birçok kadın namus adına baskı ve şiddete maruz kalmaktadır. Ancak "namus" anlayışı değişmelidir, bu içeriğiyle namus olumlu bir şey değildir.

Toplantılar esnasında katılan kadınlar kadınların yasal hakları ve mağdurlar için mevcut hizmetler hakkında da bilgi almışlardır.

Hedef grup

Kenar mahallelerde yaşayan kadınlar.

Yaklaşım

"Ev toplantılarından" önce projenin irtibat görevlileri hedef grup içerisinde gönüllü ev sahipleri bulmak için seçilen kenar mahalleleri ziyaret etmiştir. Ev sahipleri ile birlikte toplantılar için tarih belirleyip, ev sahiplerine evlerinde yapılacak toplantılar için 15-20 kadın, tanıdık ve/veya komşu davet etmelerine dair talimat verilmiştir.

Eğitilmiş yönlendiriciler 15-20 kadının katıldığı ev toplantılarına katılmıştır. Grup, günlük yaşamda görülen çeşitli şiddet türlerini ve danışma merkezleri hakkında bilgi sunan kısa filmler içeren bir video izlemekle başlamıştır. Devamında yönlendiriciler tartışmayı başlatmıştır. Katılımcıları videoda gösterilen aile içi şiddet türü hakkında düşünmeyi ve tepki vermeye davet etmekteydiler. Sonra hayatlarında kendi yaşadıkları şiddet deneyimlerini paylaşmalarını istediler: çocukluklarında geniş ve çekirdek ailelerinde nasıl büyütüldükleri, nasıl evlendikleri, eşleri ve eşlerinin aileleri ile olan yaşamları. Yönlendiriciler filmde gösterilenlere paralel olan kendi deneyimlerinin 'normal' olmadığını ve şiddet olarak algılanması gerektiğini kavramaları için yönlendirmiştir. Kendi hikayelerini paylaşarak kadınlar, fiziksel, ruhsal, ekonomi ve cinsel şiddeti içeren "aile içi şiddeti" tanımlamışlardır. Şiddet deneyimleri genelde namusa bağlıdır, ve birçok kadın zorla evlendirilmiştir. 'Aile içi şiddet' şapkası altında ebeveynlik, genç kız ve erkek çocuklarına karşı farklı tutum, evlilik

kararları, eşlerinin aileleriyle baş etme vb konular da tartışılmaktadır. Bu, kadınlara bunların kabul ve tahammül edilir normal yaşam tutumundan daha çok şiddet türleri olduğunu öğretmektedir.

Tartışmadan sonra yönlendirici sözlü, yazılı ve görsel şekillerde kadın hakları, haklardan nasıl faydalanacağı, kanuni süreçler hakkında bilgi ve hukuk danışmanlığı, tıbbi yardım, psikolojik danışmanlık ve sığınma evleri hakkında bilgi için kadın derneklerinin adlarını vermiştir. Toplantılar değerlendirme/gözleme formları aracılığıyla değerlendirilmiştir.

Araştırma faaliyetleri

Türk projesinde, katılımcıların hepsi onayını verdikten sonra toplantıların ses kaydı yapılmıştır. Bu araştırma ve denetlemenin bir parçasıydı. Proje ekibi, kadınların şiddet anlayışını, şiddete karşı tavırlarını bulup, kadınların kullanabileceği tavsiyeler tanzim etmek için tartışmaları analiz edip, değerlendirmiştir.

Ev toplantılarının sonunda proje ekibi anket ve İstismar Endeksi formunu kullanarak her katılımcıyla söyleşi yapmıştır. Anket projenin araştırma unsurunun bir parçası olarak geliştirip, hazırlanmıştır. Hedeflenen kadınların sosyo ekonomik durumları , şiddet algıları, hedef grubun şiddet deneyimlerinin türleri ve dereceleri hakkında veri toplamak ve ihtiyaçları ile arzularını tespit etmek için kullanılmaktadır. Son olarak aile içi şiddetle mücadele etmek için faaliyete geçirilen mekanizmaları tanımlamaktadır.

İstismar Endeksi veri toplama gereci olarak, hedeflenen kadınların şiddet deneyimlerinin türü ve sıklığını ölçmektedir. Endeks anketin bir ekidir.

Sonuçlar

Ev toplantıları, kadınların kendilerini yabancı bir mekan yerine arkadaşları/ tanıdıklarının evinde rahat hissettiklerinden oldukça başarılıydı. Toplantılardan sonra sadece fiziksel şiddete odaklanmaya meyilli olmalarına rağmen, toplum içerisinde kadınlara karşı şiddete ilişkin daha bilinçlilerdi. Bu projenin katılan kadınlara olan etkisinin eksiksiz ölçmek mümkün değil. Ancak genel bilgi ve avukat faaliyetleri kadınların danışmanlık merkezlerine olan ziyaret rakamını önemli derecede arttırmıştır.

Temel şartlar

İyi hazırlanmış uzmanlar ve gönüllüler

- Kadın gruplar arasında farkındalık oluşturmak ve bilinci arttırmak için evlerde eğitim programları hakkında aynı bilgi ve prensiplerle başlayacaklarından emin olmak için (uzman ve gönüllü) yönlendiriciler eğitilmiş olması gerekir. Yönlendirici adayları eğitimlerinin bir parçası olarak daima uzman eğitimciler tarafından yönlendirilen ev toplantılarına katılmalıdır.
- Ev toplantılarına başlamadan önce yerel kuruluşlar danışmanlık, destek ve kriz müdahalesi için uyarılmalıdır. Bu ilgili kuruluşları projeye dahil ederek veya proje hakkında bilgilendirerek, ya da hatta (aile içi) şiddete ilişkin şirket içi eğitimleri sunarak yapılabilir.
- Ev toplantıları her iki tarafın (eğitimci ve eğitilenler veya kuruluşlar ve hedeflenen kadınlar) birbirini eğittiği ve/ veya birbirlerinden birtakım şeyler öğrendiği etkileşimli bir eğitim yöntemidir.

- Yönlendiriciler için gerekli materyaller: video ve şiddet, kanuni haklar ve kadın kuruluşları hakkında kılavuz. Katılımcılar için: aile içi şiddet hakkında broşür ve danışmanlık ile destek için adresler. Ayrıca üzerinde acil durumlarda aranılabilen önemli telefon merkezleri, polis karakolları ve kadın danışmanlık merkezlerinin telefon numaraları bulunan 2x4 cm büyüklüğünde küçük çıkartmalar.

Medya

Mümkün olduğunca çok kadına ulaşmak, onları toplantılar ve danışmanlık hizmetleri hakkında bilgilendirmek için proje ekibi yerel radyo ve televizyon kanallarına çıkıp, panellere ve toplantılara katılmaktadır. Ayrıca aile içi şiddetin görselliğini arttırarak, halkın ilgisi ve hassasiyeti de artar.

Ev sahiplerinin giderleri için para

Ev toplantıları esnasında (çay, kahve ve kek gibi) ikram edilen her türlü yemek ve içeceği proje karşılayacaktır. Ek olarak da ev sahibi evini açtığı için küçük bir ücret alacaktır.

İrtibat bilgileri

Bağımsız Kadın Derneği (Autonomous Women's Association)
Ayla ORAN ERCİYAS
Mesudiye Mahallesi Cemalpaşa Caddesi No: 110/3 MERSİN
Tel: +90-324-337 20 21 E-mail: mersin_bkd@hotmail.com

3. Hollanda - 'Haklarını bil': Faslı ve Türk kadın, erkek ve gençlere yönelik hak ve terke ilişkin umumi bilgilendirme kampanyası

Hollanda, Fas veya Türk hukuk sistemine karışan göçmen kadınlar genelde aile hukuku ve ikamet kanununa ilişkin karmaşık hukuki konular ve süreçlerle yüzleşmektedir. Her yıl onlarca kadın, çocuk ve genç Fas, Türkiye veya (ebeveynlerinin anavatanı olan) başka ülkelerde tatil veya aile ziyaretleri esnasında terk edilmektedir. Çoğu zaman ailevi/evlilik ve/veya çocuk yetiştirmeye ilişkin sorunlarıyla uğraşmaktalar veya ayarlanmış evlilik veya zorla evlendirme geçmişi vardır. Terk edilme kendi başına travmatik bir olaydır ve istismar ve şiddet türü olarak görülmesi gerekir.

'Mudawwanah' adlı ulusal çalışan grup, göçmen kadınları haklarına ilişkin eğitip bilgilendirmek ve onları güçlendirmek ve böylelikle sorunları önlemek için "Haklarını bil" projesini başlatmıştır. Proje ayrıca kuruluş ve örgütsel programlarda bilgiyi arttırmak ve ekspertiz ağı ve işbirliği kurmayı amaçlamaktadır. Son olarak 'Mudawwanah' göçmen kadın, çocuk ve gençlerin hukuki statülerini düzeltmeyi hedeflemektedir.

Hedef grup

Birincil hedef grup: Faslı ve Türk göçmen kadınlar ve gençler (ve erkekler). Başka uyruklar için faaliyetler geliştirilmektedir.

İkincil olarak: Sağlık bakımı, refah, bakım ve hukuki hizmetlerde aktif uzman ve gönüllüler.

Üçüncül olarak: ulusal ve uluslararası seviyede politika belirleyici kişiler ve siyasetçiler.

Yaklaşım

Proje aşağıdakileri içeren eksiksiz bir yaklaşıma bağlıdır:

- Arap/Berber ve Türk/Kürt asıllı bilgilendirme görevlileri için kurs. Ülkenin beş bölgesinden yaklaşık 100 kadın ve erkek göçmenlere yönelik toplantılarda konuşmak için eğitilmiştir. Afgan, Somali, Irak, İran, Mısır vb gibi başka uyruklara yönelik kurs programları için çalışmalar başlatılmıştır.
- Yerel bir düzeyde göçmen için bilgilendirme toplantıları; mahalleler, okullar, cemiyet evlerinde ve kuruluşlarda. Toplantılar yerel veya bölgesel partnerler tarafından düzenlenip, bilgilendirme görevlileri tarafından yönetilmektedir.
- Terk edilmiş kadınlar için, ilk telefonda Hollanda'ya geri dönüşe kadar destek sunmanın yanı sıra, bakım ve sığınma evi ayarlayan ve Hollanda Göçmenlerin Geri Dönmesine dair Destek Grubu (Dutch Support group Returning Emigrants SSR) ile sıkı işbirliği yapan bir destek noktası ve telefon hattı.
- Sosyal yardım görevlileri ve hukukçular gibi uzmanlar için ulusal bir konferans şeklinde bölgesel çalışan konferanslara bağlı olarak bilgilendirme toplantıları. İşbirliğini kuvvetlendirmek ve (toplu) bakım ve desteği en iyi hale getirmek için de tespit, sevk ve destek hakkında bilgi, öneriler ve danışmanlık.
- Hollanda çapında kuruluşların faaliyetlerinin devamlılığını garantilemek için önemli zincir partnerleri ile işbirliği sözleşmeleri. Ana odak tespit, sevk ve destek olmak üzere uzman hukukçular ve sosyal yardım görevlilerinden oluşan bir ağ kurmak.
- İnsan hakları ve göçmenlerin hukuki statüsüne ilişkin politikayı düzeltmek için politika belirleyici kişiler ve siyasetçiler arasında kulüççilik.
- Hollanda ve Faslı uzmanlar, siyasetçiler, politika belirleyici kişiler ve ilgili enstitü ile kadın kuruluşlarıyla Fas ve Hollanda'da çalışma grupları. Mudawannah adlı çalışma grubu Dutch Support group Returning Emigrants (SSR) adlı kuruluş ile güçlerini birleştirmektedir. Son olarak belirtilen kuruluş başka ülkelerle olan ağ ve işbirliklerinin genişletilmesi ve güçlendirilmesi üzerine çalışmaktadır.

Temel şartlar

Togetherness and mutual support between the participating migrant organizations is Katılan göçmen kuruluşları arasında birlik ve beraberlik ve karşılıklı destek son derece önemlidir, buna her kuruluşta halk kuruluşları tarafından desteklenen ve bunları temsil eden en azından 'başı çeken bir kişi' dahildir. Bir (yerel veya bölgesel) kuruluş en azından yerel faaliyetleri, seyahat giderleri ve bilgilendirme görevlileri için ufak bir ödül ile kurslarının devamının (bir kısmı) karşılayabilmek için fon için başvurmalı.

Yıl boyunca değişim grupları, uzmanlar toplantıları ve seminerleri, bilgilendirme görevlileri, uzmanlar ve katılan kuruluşlarla aynı hızda gitmeye devam etmek için proje ekibi için önemlidir. Partnerlerin hepsiyle yerel, bölgesel ve ulusal seviyede bağlı olma ve işbirliği yapma hedeflenen amaçlara ulaşmak için ön şartlardır. Düzenli bir yaklaşım ve geniş destekçi siyasi ve bakanlık temel geliştirmek son derece önemlidir.

Projenin içeriği ve lojistiğini gözetlemek için proje ekibinin merkezi bir koordinasyon noktası olmalı.

Sonuçlar

Bilgilendirme toplantılarına katılan göçmen kadınlar ve erkekler hakları hakkında daha bilinenip, sonunda kendilerini daha güçlü hissettiler. Sosyal çevrenin etkisi, iletişim bozukluğu, geleneksel kalıplar ve iki kültür arasında ocuk yetiştirme gibi hususlar tartişılmıştır. Kişisel deneyimler paylaşılmış olup, prosedürler, başvurular, kanunlar, evlilik sorunları, eş seçimi, çocuklar ve boşanma hakkında bir sürü soru oluşmuştur. Başka konular uyruk, çift vatandaşlık, kadınlar ve çocukların terk edilmesi, vatandaşlığa kabul edilme, ikamet hakkı ve (geri dönüş veya) gt. Eğitim ve tartişmalar kadınları güçlendirip, bağımsız olmalarını ve kendi haklarını ve çocuklarının haklarını istemelerini sağlar.

Politika belirleyici kişiler, uzmanlar ve gönüllülere yönelik çalışma konferansları olumlu karşılanıp, içeriği katılımcılara farklı durumlarda daha iyi ngrş, etkin tespit ve sevk ve pratik destek sağlamıştır. Tartışma, bir Şeyler ğrenme, değişim ve son gelişmeler hakkında bilgilendirme ile alandaki uzmanlarla tanışma olanağı sunmaktadır.

Bugünlerde terk etme düzenli Şekilde siyasi gündeme çıkıp, ciddi bir Şiddet Şekli olarak kayıtlı ve bu Şekilde tavr alınmaktadır. Artık kadınların tümü gerekli hukuki sreerle uğraşmaları için Hollanda'ya dönme hakları var. Son olarak terki önlemek için önleyici tedbirler daha çok vurgulanmaktadır. Ayrıca Hollanda ve Fas'ta edinilen ekspertiz başka ülkelere devredilebilmesi de önemli.

Materyal

- Türk ve Arap hedef grubu ve bakım görevlileri için aile ve yabancılar hukuku ve terk hakkında iki dilli broşürler:
 - 'Türk Medeni Kanunu' 'Mudawwanah – Marokkaans familierecht' (Fas aile hukuku) Türk ve Hollanda aile hukuku, g hukuku ve terk hakkında.
 - 'Achtergebleven of achtergelaten?' (Arkada mı kaldınız terk mi edildiniz? Hollandaca dilinde)
- Fas, Türkiye ve Hollanda için öneriler ve adresler bulunan üç dilde (acil) kitapçık.
- Kurslarda, bilgilendirme toplantılarında kullanmak ve konular hakkında tartişma yaratmak için Arapça ve Türkçe dillerinde iki dilli eğitici filmler.
- Kezban ve Steun Remigranten vakıfları web sitelerinde bilgi vermekteler:
www.steunremigranten.nl ve www.st-kezban.nl

İrtibat bilgileri

Ulusal alışma grubu Mudawwanah– mudawwanah@upcmail.nl
Latifa Lazaar –Kezban Vakfı – llazaar@stichtingkezban.nl - +31 6-22418085
Joke Verkuijlen –Steun Remigranten Vakfı– jokeverkuijlen@chello.nl – +31 6-44614237

4. Almanya - Papatya – Anonim sığınma evi ve danışmanlık

Namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirme gibi aile şiddeti ve baskısı çeken göçmen asıllı kız çocukları ve genç kadınlar yardım için olağan gençlere destek sistemine başvuramamaktadır, çünkü bunlar umumi ve açık enstitüler olup, ailelerini terk ettikleri takdirde ciddi tehlikede olurlar. Bazılarının çok kısıtlı bir yaşamı olup, çok az hareket özgürlüğüne sahiptir. Aşırı durumlarda yüksek derecede izole edilmiş, arkadaş edinmeleri ya da bir cep telefonuna sahip olmaları yasaklanmış ve sürekli gözetim altında tutulmakta olanlar var. Bu kızlar için uzman bakım sağlayanların bile aileler tarafından tehdit edilme riskleri var ve kendi güvenlikleri için önlemler almaları gerekmektedir.

(Daha fazla) şiddeti, namus suçları, zorla evlendirmeler ve anavatanlarına kaçırmalar önlemek için Papatya kız çocukları ve genç kadınlara anonim, ulaşılır danışmanlık ve gizli adresi ile yetkin personeli olan bir sığınma evi sunmaktadır. Papatya psikososyal ve somut desteğin yanı sıra güven sunmaktadır.

Hedef grup

Sığınma evi: Ailelerinin yasakları ve kendileri için hazırlanan geleceğe ait planlarını reddedikleri durumda yaptırım almaktan, kaçırılmaktan, hatta öldürülmekten korkan 13-21 yaş arası göçmen asıllı kız çocukları ve genç kadınlar.

Danışmanlık: Tüm sonuçlarıyla birlikte namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirme ile karşılaşan herkes –mağdurların kendileri, arkadaşları veya mağdurların eşleri, ve uzmanlar.

Yaklaşım

Sığınma evi

Sığınma evi dikkat çekmeyen bir mahallede personel ve kızlar için yeterince yeri olan güzel bir evdedir. Sığınma evinde sadece çeşitli etnik asıllı kadınlardan oluşan uzman bir ekip tarafından yirmi dört saat bakıma odaklanılmaktadır. Uzman bir personel üyesi daima hazır bulunmaktadır. Hafta ortası en yoğun saatlerde ise en azından iki personel üyesi hazır bulunmaktadır. Ekip üyeleri aralarına çeşitli diller bilip, kültürlerarası bir yaklaşımları vardır. İnsan hakları her şeyin temelini oluşturmaktadır. Her kız çocuğunun ve genç kadının bireyselliği tamamen teşvik edilip, buna saygı gösterilmektedir.

Sığınma evinde en fazla dokuz kız/kadın için yer vardır, çünkü sığınma evinin ana hedeflerinin biri ailevi bir atmosfer oluşturmaktır. Aile şiddetinden kaçan kız çocukları ve genç kadınlar genelde yüksek derecede kararsızlık gösterip, çoğu zaman yeni kazanmış olduğu özgürlüğü ile baş etme durumunda değildir. Yeniden denge sağlamasına yardımcı olmak ve tehlikeye girmesinden korumak için sığınma evindeki yaşam düzenli olup, birtakım katı kurallar geçerlidir. Adresi açığa çıkaran herkes kovulup, alternatif bir genç bakım enstitüsüne gönderilir.

Kız çocukları ve genç kadınlara temelde mağdur olarak değil, olağanüstü cesareti ve zengin bireysel maharetleri olan bireyseller olarak davranılmaktadır. Papatya kız çocukları ve kadınları güçlendirmek ve eğitim ile iş alanlarında bir perspektif geliştirmek için çalışmaktadır. Görevliler kızları ne olursa olsun desteklemek ve isteklerini dinleyip, bunlara saygı göstermek için oradalar. Temel kural, olası sorunlardan çok her kızın yeteneği ve maharetlerine odaklanmaktır.

Her kıza, gelişimini ve gelecekteki imkanlarını yakından takip eden bir veya iki görevli tahsis edilir. Onlar sosyal hizmetler ve aile fertleri ile kurulan tüm temasları takip eder. Tarafsız aracılığın aksine, personel aile ve bazen sosyal hizmetlerle olan çatışmalarda açıkça kızın tarafını tutup, onun durumu, ihtiyaçları ve haklarını iletmeyi teşvik eder ve amaçlar. Akrabalar kıza karşı olan tavırlarıyla yüzleştirilip, düşünüp değişme imkanı tanınır; aile fertleriyle olan olumlu irtibatlar tespit edilip, beslenilir. Aileyle yapılan görüşmeler personel üyeleri tarafından yakından refakat edilip, her kıza şahsen değerlendirilir. Risk ve tehlikeyi azaltmak için yüz yüze yapılan görüşmeler sadece sosyal gençlik hizmetlerinde ayarlanır; bunun dışında sadece e-posta veya telefonla görüşülür. Mesken gerektiği kadar uzun ve mümkün olduğu kadar kısa olmalı. İdeal durumda 8 haftadan fazla kalınmamalı. Bir kız eve dönmeye karar verdiğinde otoriteler tarafından düzenli denetimler hakkında açık anlaşmalar yapılır.

Anonim çevrimiçi yani online danışmanlık

Uzman ekip Almanca, Türkçe, Fransızca ve İngilizce olarak danışmanlık sunmaktadır. Sitenin ziyaretçilerinin gizliliğini ve güvenliğini korumak için danışmanlar güvenli bir internet platformu kullanmaktadır. Bu hizmeti tanıtmak için okullarda, danışmanlık merkezlerinde ve yerel basında tanıtımı yapılmıştır. Almanya'nın birkaç federal devleti projeyi finans etmiştir.

Sonuçlar

Papatya 25 yılı aşkın bir süredir aktiftir. Ana faaliyetler daima yetkililer ve siyasetçilerle kulisçilik, ağ oluşturma ve sorun bilinçliliğini arttırarak destek sistemindeki eksikleri bulup, çaresine bakmaktır. Şu an Papatya genç yetişkinler ve özel ihtiyaçlarının durumu ve sorunlarına odaklanmaktadır. İnternet gibi yeni teknolojiler stratejilere dahil edilip, yeni güvenlik kuralları geliştirilmektedir.

Birçok kız için özel sığınma evine taşınmak şiddetten kaçmanın tek yoludur. İkamet ettiği şehir ile aranda mesafe oluşturmak, ya da güvende olduğunu bilmek ve gizliliğin garanti edildiğini bilmek rahat nefes alırdırabilir. Çoğunluk kültürlerarası ekip ve proje düzeni hakkında çok olumlu. Kendini kabul edilmiş ve rahat hissetmek kolay, ve aynı zamanda kızları katılıp, işbirliği yapmaya teşvik etmektedir. Bazı kızlara evden uzak olmak zor geldiğinden, sadece birkaç gün kalırlar. Güvenliklerini garantilediği için çoğu kız kuralları kabullenmekte sorun çıkarmamaktadır, ancak bazıları riskli tavırlar sergilemektedir. Dominant erkek arkadaşlar kızlar için ağır bir test olup, kuralları biraz 'aşk adına' ihlal etmelerini isteyebilir. "Destek" ile "bağlanma" arasındaki denge tutarsızdır, özellikle kızların iki aydan fazla kaldıkları zaman. Ailelerinin yanına dönmeyen kızlar genelde yıllarca temas halinde kalırlar.

Temel şartlar

Uzman bir ekip

Olağanüstü kültürlerarası yetkinlikleri olan eğitim görmüş (sosyal eğitim veya psikolojide) uzmanlardan oluşan bir ekip gereklidir. Şiddete karşı çalışmalar alanında, özellikle travma ve travma yaratan durumlar sonrasına ilişkin ve namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirmeye özel bulaşmalar konusunda açık uzman bilgiye sahip olmalı. Buna ek olarak kadın ve çocuk haklarına karşı ilgi, strese dayanıklılık ve esneklik ön şartlardır. Son olarak ekip üyeleri gençlik bakım sistemi ve göçmen mevzuatının kanuni açılarına hakkında oldukça bilgilendirilmelidir.

Yeterli finansal destek

Program, önce kendini kanıtlaması gereken bürokratik olmayan bir giriş sistemi ve giriş ile bireysel istekleri sosyal hizmetlerin parasına bağlamayan bir finansal düzene ihtiyacı vardır. Haftada en az 260 personel saati (=6,5 tamgün görev) (haftada 168 saat) için finansman ve geniş bir daire gerekli. Sığınma evi gizliliği arttırmak için büyük bir şehirde olmalı.

İşbirliği

Çift:

- Dış şube olarak çalışan yakın bir işbirliği partneri (telefon ve posta adresi için).
- Alandaki diğer kuruluşların ağına katılım ve gençlik sosyal hizmetleri ile yerel polisle işbirliği.

Araçlar

Web sitesi farklı dillerde kızlara bilgi sunmaktadır. Hedef grubun sıkça bulunduğu okullarda ve başka ilgili kuruluşlarda bir el ilanı ve mini el ilanı (kartvizit büyüklüğünde) ve bir poster dağıtılmıştır. Uzmanlar için ek bilgi mevcuttur.

İrtibat bilgileri

PAPATYA, c/o Jugendnotdienst,
Mindener Str. 14, D- 10589 Berlin
www.papatya.org
info@papatya.org

5. İsveç - LGBT VE NAMUS (www.hbtheder.se)

Kız veya erkek olsun, lezbiyen, gey, biseksüel ve transinsel (lgbt) gençliği namusa dayalı şiddetin olası mağdurları olarak tanınmalıdır. Cinsel kimliklerinden dolayı hassaslar ve çoğu zaman saklanmaya zorlanmaktalar. Lgbt gençliği ayrıca yüksek terk edilme, zorla evlendirilme ve aile içi şiddete maruz kalma riskine sahiptir. Bu özel konulara yönelik birçok yöntem ve program bu belirli grubu hesaba katmakta başarısız kalmakta. Lgbt gençliğinin hakları için mücadele eden ulusal kuruluş olan ALMAeuropa ve RFSL Ungdom "LGBT ve Namus" adlı projeyi başlatmıştır. Proje, lezbiyen, gey, biseksüel veya transinsel kişiler ile namusa dayalı şiddet konusunda uzman olan ve çoğu zaman kendileri de hedef gruba dahil olan rehberlerle uzman destek ve tavsiye sunmaktadır. Uzmanlar e-posta ve sohbet aracılığıyla çalışmak için eğitilmişlerdir. Web sitesi aracılığıyla yardım arayan kişiler anonim kalıp kendi hızıyla irtibat kurabilir.

Hedef grup

- Namusa dayalı şiddet, terk, zorla evlendirilme ve/veya aile içi şiddet mağdurları olan veya riskinde olan lezbiyen, gey, biseksüel ve transinsel gençler (16-25 yaş).
- Birincil hedef grupla çalışan uzmanlar

- Genel halk

Yaklaşım

(Henüz sadece İsveççe olan) www.hbtheder.se adlı web sitesi birkaç rehberin fotoğrafıyla doğrudan ve basit bir görünümü var. Bu gençleri çeken açıklık ve sıcaklık hissi yaratır. Web sitesinde e-posta gönderip, 24 saat içerisinde cevap alma veya rehberlerle sohbet etme seçenekleri var. Rehberin rolü gençlere destek olup, yardım ve çarelere yönelik yol göstermektir; uzman danışmanlık/terapistlik yapıp yardım arayan kişilerle uzun süreli bir ilişki kurmak değildir. İş takvimi değiştiği için web siteye başvuran gençler birden çok rehberle irtibat içinde olur. Rehberlerin rolünü ve web sitesinin sunduğu yardım türünü açık ve net tutmak için, belirli bir rehber istemek mümkün değildir. Genelde gençler web sitesini deneyimleri hakkında ilk defa konuşmak için kullanır; destekçi ve açıktır, yargılanmadan hikayeni paylaşabildiğin bir yerdir.

Yedi rehber namusa dayalı şiddet ve lgbt ile uzman veya kişisel geçmişleri nedeniyle seçilmiştir. Rehberler birbirlerine yardım edebilip, farklı güç alanları olduğundan karışım etkin olduğunu kanıtlamıştır. Rehberler yardım arayan kişiler ve zor olayları aralarında ve gözetici ile proje yöneticisi ile görüşürler. Hepsi İsveç'in farklı yerlerinde oldukları için bu genelde e-posta veya telefon aracılığıyla yapılır.

Bunun yanı sıra web sitesi güvenli evler ve namusa dayalı şiddet ve lgbt ile aktif şekilde çalışan başka kuruluşlar hakkında bilgi sunmaktadır. Web sitesi genel anlamda kadınlara yönelik sığınma evlerini tavsiye etmemektedir, çünkü bunların hepsi lgbt gençliğine yardım sunmamaktadır, çoğu erkekler veya çiftlere açık değildir. Proje ekibi sadece kendi görüşlerinde gençleri cinsiyetleri, cinsel kimlikleri veya cinsel yönelimleri ne olursa olsun gerektiği gibi destekleyen kuruluşları önermektedir; bu onların alametifarikasıdır. Tanıtım için web sitesi lgbt gençliğini hedef alan başka web sitelerinde ve namusa dayalı şiddetle mücadele eden kuruluşlarda tanıtımı yapılmıştır. İsveç'teki ortaokullara, gençlik kulüplerine, gençlik sağlık merkezlerine ve okul danışmanlarının hepsine bilgi materyali gönderilmiştir.

Rehberler

Rehberler ekibi, iki günlük bir kurs ve dahili değerlendirmeler için yılda üç kere bir araya gelmektedir. Uzman bir psikolog projeye gözetici olarak bağlıdır ve grup süreçleri üzerine çalışmak için ekip kurslarına da katılmaktadır. Yıl boyunca proje yöneticisi ve gözeticiye e-posta veya telefonla danışılabilir.

Proje yöneticisi sohbet odasında veya e-postayla yazılanların hepsine ulaşabilir, bu da kendisinin web sitesi aracılığıyla yapılan tüm çalışmalar için nihai sorumlu olduğu anlamına gelmektedir. Bunun yanı sıra yönetici rehberlerin kursları ve gözetimleri, değerlendirmeler vs için de sorumludur.

Rehberler, sosyal hizmetler, polis ve sığınma evleri gibi kuruluşların çalışma yöntemleri, internet aracılığıyla nasıl çalışması gerektiği, kişisel deneyimlerini gençlerininkiyle nasıl ayırt edilmesi gerektiği, gençler için faydalı stratejiler, risk değerlendirmesi ve lgbt, namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirme konularında eğitilmiştir.

Rehberlerin hepsi çalışmaları için küçük ekonomik bir karşılama almaktadır, çalışmalarının büyük bir kısmı gönüllü olarak yapılmaktadır (yılda yaklaşık 1300 € almaktalar).

www.hbtheder.se web sitesi, namusa dayalı şiddete maruz kalan lgbt gençliğinin durumu üzerine yazılan ve 2011 yılında İsveç'te yayımlanan bir araştırma raporunu da içeren büyük bir projenin bir parçasıdır. Proje ayrıca bilincin artırılması, uzmanlar için kurs programları, genel halka açık konferanslar, medya tanıtımı vb içermektedir.

Temel şartlar

Mahremiyet ve gizlilik

Ziyaretçiler en içten hisleri ve sorunlarını paylaştıklarından web sitesinin yüksek emniyetli e-posta ve sohbet işlevlerinin olması çok önemlidir. Rehberler gizliliğe yönelik yasal ant içmediler, ancak hepsi gönüllü olarak yemin etmiş bulunmaktalar. Bu bilgilerin sadece ekip ve gözetici arasında paylaşıldığı anlamına gelmektedir. Bu web sayfasında açıkça belirtilmiştir.

Yeterli finansman

Yılda 6 gün kurs için yeterli finansman gereklidir: seyahat, barınma, yemek ve rehberler için ufak ekonomik karşılama. Buna ek olarak proje yöneticisi için eksiksiz finansman ve uzman bir gözetici tutmak için para lazım. Rehberler, geceleri ve hafta sonları sohbet odası açığı olduğu sürece tuhaf saatlerde çalışmaya hazırlıklı olmalı.

Sonuçlar

Web sitesi 2011 yılı Ekim ayında lanse edilmiştir, şimdiye kadar her hafta yedi ziyaretçi yardım istemiştir. Çift tabu yüzünden hedef grubuna ulaşmak zor; onlara ulaşmanın yollarını bulmak çok çaba istemektedir. Bazı rehberler şu an hedef grubuna ulaşmanın yeni yollarıyla denemeler yapmaktadır.

Hedef grubunun tepkileri olumlu; birçok genç gerçekten gidecek bir yer arıyor ya da sadece birinin kendisi için hazır durumda olduğunu bilmekten memnun. Rehberler değişim sürecini başlatmakta yardımcı olabilir. Hızlıca cevap vermesi ve sohbet esnasında hem sıcakkanlı hem de uzman olması gerekmektedir. Bu hüneri geliştirmek biraz zaman alır.

Materyal

Namusa dayalı şiddette mağdur olan lgbt gençliği hakkında (İsveççe) bir rapor, farklı boyutlarda posterler ve kartlar. Tüm bu ürünler ALMAeuropa kuruluşundan ücretsiz olarak sipariş edilebilir. Web sitesi ve işlevleri kolaylıkla devredilebilir, öneriler her ülkeye ve kanuni rejimine uyması için uyarlanması gerekir.

İrtibat bilgileri

ALMAeuropa,
Cecilia Jarl-Åberg,
Östermalmsgatan 6
114 26 Stockholm, İsveç,
cecilia@almaeuropa.org
www.almaeuropa.org and www.hbtheder.se

Bölüm 6

Sonuç ve öneriler

Bu bölüm hem 'Şiddete karşı Uçan Ekip' proje partnerlerinin birkaç sonucunu hem de toplu önerilerini içermektedir. İlgili ulusal durumlar için öneriler proje partnerlerinin ulusal raporlarında yayınlanmıştır.

Aşağıdaki öneriler halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarıyla söyleşi, örnek uygulamalarının başarısı, ilgili partnerlerin ulusal araştırması ve 'Şiddete karşı Uçan Ekip' tarafından yapılan tartışmaların bir sonucudur. Öneriler üç kategoriye ayrılabilir: halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları için, ulusal politika belirleyici kişiler için ve Avrupa düzeyinde politika belirleyici kişiler için. Halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları, diğer ilgili taraflar ve politika belirleyici kişiler için Haziran ayından Ekim ayına kadar organize edilecek ulusal toplantılardaki önemli bir konu önerilerin en iyi nasıl uygulanması (hakkında tartışma) olacaktır.

Son olarak son paragrafta Şiddete karşı Uçan ekibi, halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları için şimdi ve gelecekte zarar veren geleneksel uygulamaların bir veya birkaç şekilde mücadele için projeler geliştirilmesi hakkında birkaç tavsiyede bulunmaktadır.

6.1. Sonuçlar

'Şiddete karşı Uçan Ekip' namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilmeye karşı hareket ve önlem alınmasını hedeflemektedir. Bireylerin hayatlarını büyük derecede etkileyen bu zarar veren üç geleneksel uygulama istedikleri şekilde yaşantı kurma haklarını reddetmektedir, zira ailelerinin, topluluklarının ve/veya çevrelerinin kural ve katı geleneksel ve ataerkil değerlerine göre yaşamaktalar. Şiddet mağdurlarının birçoğu kadın ve kız çocukları, ancak sadece bunlarla kısıtlı değil. Erkek ve erkek çocukları da bilinen mağdurlar, özellikle gey, biseksüel veya transcinsel olduklarında ve bazı vakalarda (genç) erkek üyeleri 'aile namusunu' korumak için şiddet kullanmayı reddettiklerinde.

Birçok partner ülkesinde namusa dayalı şiddet, zorla evlenme veya terk edilme ilgili sosyal sorunlar olarak bilinip, mücadele edilmekte ve birçok eylem yapılmakta. Buna rağmen daha çok düzelme ve gelişmeler çok önemli. Gerçek değişime tüm söz konusu tarafların davranış ve zihniyetinde asıl bir değişimle ulaşılması gerekmektedir; var olan norm ve davranış örnekleri yok edilmesi gerekmektedir.

Şiddete karşı mücadelenin önemli oyuncularını (insan haklarına dayalı) halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarıdır. Sorunun özüne çok yakınlar ve mağdur, seyirciler (ve faillele) direkt temas içindeler; ve bilgi ve tecrübelerini kuruluş ve hükümetlerle paylaşabilmekteler. Ayrıca etkin ve uyumlu eylemler için siyasi önerilerde de bulunabilmekteler.

Bu özellikle hükümet ve enstitüler tarafından çoğu kez az takdir gören ve az değer verilen önemli bir roldür.

Bunların hepsi 'Şiddete karşı Uçan Ekip' projesi için şu anki neden oldu: yani halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının tecrübe ve faaliyetlerini tamamen göstermek.

İlgili partner ülkelerinin (Kıbrıs, Almanya, Hollanda, Türkiye ve İsveç) örnek uygulamaları tespit edilip belirtildi ve temel şartlar ve başarı faktörleri için kriterler formüle edilip, halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile gözden geçirildi. Ayrıca siyasi ve sosyal tartışma ve namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilmeye karşı faaliyetler hakkında bir büro araştırması gerçekleştirildi. Projenin hedefi: gelecekte işbirliğini geliştirmek ve siyasi ortamı etkilemek için birbirinden bir şeyler öğrenmek, bilgi ve tecrübe alışverişinde bulunmak ve uluslararası bir ağ (Avrupa ve Türkiye) kurmaktır.

Proje katılımcı ülkeler arasında birçok benzerlik olduğunu gösterdi. Özellikle sağlam etkin projeler için başarı faktörlerine ve en uygun şekilde performans sergilemek ve daha çok başarı kazanabilmek için kuruluşların temel şartlarına bakıldığında bu söz konusudur. Bu bir sürpriz değildi. Birçok etken uygun proje yönetimine bağlıydı. Bazı belirtilen benzerlikler şunlardı: tabu konular hakkında hassas faaliyetler ve projeler gerçekleştirmek ve kısmen çok zor ulaşılan hedef gruplarıyla çalışmak, belirtilen başarı faktörleri ve temel şartlar da çoğu kez benzerdi. Belirtilen çoğu yönler şunlardı: zeminden yukarıya yaklaşım, tüm düzeylerde işbirliği, ve devamlılık ve süreklilik için daha çok olanak (diğer hususlar arasında, finansal sabitlik olarak okuyun). Nesilden nesle aktarılan şiddetin spiralini kırmak için zihnin ve davranışın gerçek değişmesi çok önemli. Bu durumlarla karşılaşan projelerin temeli uzun vadeli başarılar için daha sağlam.

Ancak katılımcı ülkeler arasında farklılıklar var. Örneğin terk edilme önceden Hollanda hariç birçok partner kuruluş için bilinmeyen bir kavramdı. Buna rağmen tüm ülkeler bu güncel sorunu tanıyor. Avrupa ülkeleri için bu kadın ve çocukların anavatanına (veya ebeveynin anavatanına) zorunlu göçü anlamına gelmektedir. Kocaları veya ebeveynleri tarafından göç edilmeye zorlanıyorlar, tatilden sonra Avrupa'ya gelmeleri için gereken pasaport veya Avrupa oturma iznini elinden alarak terk ediyorlar. Almanya'da 'kaçırma' kavramı yaygın olarak kullanılmakta ve göçmen kökenli kızların davranışını kontrol edebilmek için ebeveynleri tarafından anavatanlarına (veya ebeveynlerinin anavatanlarına) geri gönderildikleri veya geri gönderilmek için tehdit edildikleri özel bağlamda kullanılmaktadır. Türkiye'de bu fenomen genelde dahili göç sorunlarıyla bağlantılı; kocaların ekonomik hedefler için ülkelerinin diğer bölgelerine taşınmış olup, eve para göndermemeleridir.

Ancak katılımcı ülkeler arasında en büyük fark namusa dayalı şiddet kavramının kullanımı hakkındaydı. Sürekli yer bulan en önemli tartışmalardan biri ilgili ülkelerin partner kuruluşlarının tercih ettikleri kavramlarla kıyaslandığında terminolojisiydi. Kuzey Avrupa ülkelerinde (İsveç, Hollanda ve Almanya) namusa dayalı şiddet kavramı belirli süredir yaygın olarak kullanılmakta; bu da halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları tarafından aktif olarak desteklenmektedir. Hollanda ve Almanya'da bazı gruplar bunu açıkça tasvip etmedi.

Namusa dayalı şiddet ve zorla evlendirme diğer kapalı ve katı tutucu topluluklarda (örneğin Hıristiyan ve Roman ve Sinti) tanınmadık ve tartışılmadık sürece göçmen ve ilticacıların var olan olumsuz damgalanmalarının altı hiç çizilmeyecek olması buna ilişkin en önemli nedendi. Türkiye’de özellikle feminist kuruluşlar bu kavrama protesto etmekte. Onlara göre şiddet ‘namus’ ile alakalı değil, ve bunun için (yasal olarak) meşrulaşması için şiddet kullanılmamalı. Örneğin kadınlara karşı şiddet veya zarar veren geleneksel uygulamalar kavramını tercih etmekte ve özellikle kadınların sosyal, ekonomik ve siyasi eşitsizliğine karşı mücadelenin altını çizmektedirler.

Son olarak Kıbrıs’ta namusa dayalı şiddet kavramına nazaran aile içi şiddet ve kadınlara karşı şiddet kavramları da daha yaygın kullanılmakta. Ancak bunun kullanımına karşı daha az karşı çıkılıyor ve hatta Kıbrıs kuruluşlarının biri hükümetin namusa dayalı şiddet için belirgin bir tanım geliştirmesi için öneride bulundu.

6.2. Öneriler

Aşağıdaki öneriler üç kategoriye ayrılmıştır: halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları için, ulusal politika belirleyici kişiler için ve Avrupa düzeyinde politika belirleyici kişiler için.

1. Halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları için

- Bilinçlendirici kampanyalar geliştirmeli ve uygulamalı, namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme, terk ve lezbiyen, gey, biseksüel ve transcinsellere karşı şiddet gibi zarar veren uygulamalara ilişkin toplumda diğer demokratik gruplarla güçleri birleştirmeli. Kampanyaların uygulanması için topluluklar angaje edilmeli.
- Hakları hakkında mağdur grupları daha etkin bilgilendirmek için eğitimsel projeler organize edilmeli. Bilgi güçlendirir.
- Güçler birleştirilmeli. Zarar veren geleneksel uygulamalar alanında çalışan diğer kuruluşlarla tecrübe ve bilgi alışverişinde bulunulmalı. Birlikte zarar veren geleneksel uygulamalar konusuyla ilgilenen sivil toplum kuruluşları ve kuruluşlar tarafından araştırma ve programlar gerçekleştirilebilmek için daha çok finansman ve kaynaklar için hükümetle kulisçilik yapılmalı.

2. Ulusal politika belirleyici kişiler için

- Sorunları gerçek boyutlarıyla daha iyi anlamak ve politika, destek ve önlem kampanyalarını daha iyi yapabilmek için her tür zarar veren geleneksel uygulamalar hakkında sistematik araştırma ve veri koleksiyonu yapmalı.
- Namusa dayalı şiddetin kapsamı hakkında daha çok bilgi edinmek amacıyla saptanan bir gereksim kolluk kuruluşlarının yasal nefret suçları kanunundan ziyade bu tür suç için özel bir kanun gereksinimi olmasıdır.

- Tüm zarar veren uygulamalarla mücadele ve önlem için sistematik ve uzun vadeli ulusal bir plan oluşturmalı. Burada uygulamalar, düzenlilik, hedef grubu ve değerlendirmeler gözlemlenmeli.
Hareket planına aşağıdakiler dahil olmalı:
 - Cinsiyet ve insan hakları perspektifinden namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilme için belirgin tanımlar.
 - Katılımcı okullar, ebeveyn ve gençler dahil olmak üzere dikkatle hazırlanmış bir önlem planı.
 - Namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk mağdurlarını korumak için ve failleri cezalandırmak için mevzuat ve yönetmelikler.
 - Tüm ilgili tarafları (polis ve ceza kanunu, sağlık ve yardım, sağlık bakımı, gençlik bakımı, eğitim) dahil olmak üzere entegre edilmiş bir ağ yaklaşımı kurulmalı veya güçlendirilmeli. İlgili taraflar arasındaki işbirliğini rol, sorumluluk ve görevler kavramlarıyla belirgin şekilde belirtilmeli. İlgili tarafların gerekli uzmanlık bilgisi, bilgi ve tecrübe sahibi olmaları sağlanmalı ve bunları paylaşmaya hazır olmalı.
 - Tüm ülkede (anonim) sığınak ve kriz müdahale program sayısı çoğaltılmalı. Mağdurların izlerinin aile fertleri tarafından bürokratik kanallar veya başka şekilde bulunmaması sağlanmalı.
 - Değişik grupların (cinsiyet, yaş, cinsel eğilim) pozisyonu için hassasiyet ve kültürler arası iletişim dahil olmak üzere cinsiyet ve insan haklarıyla hassas yaklaşımla tüm taraflar için zarar veren geleneksel uygulamalar ve ögülerinin tüm şekilleri hakkında sistematik ve uzman eğitimler. Büyük pratik tecrübesi olan uzmanlar eğitimleri vermeli.
 - (Kriz) müdahalesinden sonra mağdurlara destek (barındırma, eğitim, iş, çocuk bakımı, psikososyal destek).
- Yerel makamların uygun şekilde hareket planlarını uygulaması garantilenmeli. İlerleme, düzenlilik gözlemlenmeli ve değerlendirilmeli.
- (Potansiyel) mağdurların korunması için insan ticareti ve göçmenlere ilişkin siyaset kullanılmamalı. Bu onları korumaz, ancak onları (yasal olarak) daha da savunmasız duruma koyar ve bu da zarar veren geleneksel uygulamalarla mücadeleye katkıda bulunmaz.
- Katılımcı ülkelerde kadın ve göçmenlerin ekonomik ve sosyal pozisyonları güçlendirilmeli.
- Bilinçliğin artırılması için kampanyalar yapılmalı:
 - Cinsiyet veya cinsel eğilime bakmaksızın cinsiyet eşitliği ve her bireye saygıyı teşvik etmek için kampanyalar oluşturmalı.
 - Okul ve üniversitelerde cinsiyet eşitliği ve cinsellik ve üretken sağlık ve haklar gibi konular takdim edilmeli (olağan müfredatın bir parçası olarak).
 - (Sosyal) medya ve başka kaynaklar kullanılmalı.
- Zarar veren geleneksel uygulamalara karşı hareket ve önlem sunan halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının (gönüllü) çalışmalarının değeri tanınmalı.
 - Ulusal plan ve bilinçliğin artırılma kampanyası geliştirilmesinde zarar veren

geleneksel uygulamalarının birine veya daha fazlasına yönelen sivil toplum kuruluşlarının ve halk kuruluşlarının tecrübe ve önerileri dahil edilmeli.

- Halk kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile birlikte namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve/veya terk ile mücadele için politika ve gereçlerin uygulanması hakkında olağan istişareler düzenlenmeli.
 - Kuruluşlar için kalıcı finansman ve kaynaklar oluşturmalı. Alternatif finansman bulmak için destek verilmeli. İyi bir işbirliğinin önüne geçen rekabet havasında bir 'kültür projesi' den uzak durulmalı.
- Avrupa Konseyinin zarar veren tüm geleneksel uygulama şekilleri dahil olmak üzere kadınlara karşı çeşitli şiddet şekillerini belirten ve suç sayan Aile İçi Şiddet ve Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme imzalanmalı ve/veya onaylanmalı. Bu anlaşma Avrupa'da ilk yasal bağlayıcı araç, tüm şiddet şekillerine karşı kadınları korumak için kapsamlı yasal bir çerçeve yaratmaktadır. Kıbrıs ve Hollanda bu anlaşmayı henüz imzalamadı/onaylamadı.

3. Avrupa Politikasını belirleyici kişiler için

- Namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terki önlemeye ilişkin bir Avrupa araştırması yapmak için bir çalışma grubu oluşturulmalı. Avrupa düzeyinde namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilme hakkında veri koleksiyonu, araştırma ve politika geliştirilmesinin peşine düşülmeli.
- Avrupa politikası için namusa dayalı şiddet, zorla evlendirme ve terk edilmeye mücadele ve önlem için Avrupa yaklaşımı geliştirmeli.
- Terkten sonra kaydetmek, para toplamak ve (yasal) yardım için tüm Avrupa ülkelerinde uygulanabilecek bir protokol hazırlanmalı.
- Zarar veren geleneksel uygulamaların tüm türleri hakkında ulusal bir plan geliştirmeleri için üye ülkelerden talepte bulunulmalı.
- Yasal durumlarına bakmaksızın kadınlar için etkin korumanın erişebilir olması garantilenmeli ve zarar veren geleneksel uygulamaların mağdurları olan tüm üçüncü ülke uyruklu kişiler için yasal oturum durumu sağlanmalı.
- Avrupa Konseyinin zarar veren tüm geleneksel uygulama şekilleri dahil olmak üzere kadınlara karşı çeşitli şiddet şekillerini açıklayıp, suç sayan Aile İçi Şiddet ve Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme imzalanmalı.

Adres listesi

BAĞIMSIZ KADIN DERNEĞİ (Autonomous Women's Association)
Mesudiye Mahallesi Cemalpaşa Caddesi No: 110/3
Mersin
Türkiye
mersin_bkd@hotmail.com

ALMAeuropa
Östermalmgatan 6
114 26 Stockholm
İsveç
cecilia@almaeuropa.org & eduardo@almaeuropa.org
www.almaeuropa.org

WELSAEN VAKFI
Jufferstraat 4
1508 GE Zaandam
Hollanda
info@welsaen.nl, annelies.jansen@welsaen.nl
www.welsaen.nl

KEZBAN VAKFI
Markenlaan 1
1355 BA Almere
Hollanda
info@stichtingkezbان.nl
www.stichtingkezbان.nl

AKDENİZ CİNSİYET BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ (MIGS)
46 Makedonitissas Avenue
P.O.Box 24005
Nicosia 1703
Kıbrıs
christina@medinstgenderstudies.org
www.medinstgenderstudies.org

Netherlands centre
for social development

informal care
vulnerable groups
volunteer effort
domestic and sexual violence
social cohesion

MOVISIE

Catharijnesingel 47

P.O. Box 19129

3501 DC Utrecht

Hollanda

P.Snelders@movisie.nl & H.Bakker@movisie.nl

info@movisie.nl

www.movisie.nl

PAPATYA/TÜRK ALMAN KADIN DERNEĞİ (ALMANYA)

Postfach 41 02 66

12112 Berlin

Almanya

info@papatya.org

www.papatya.org